

LOO PLAN

voor bos, natuur en landschap

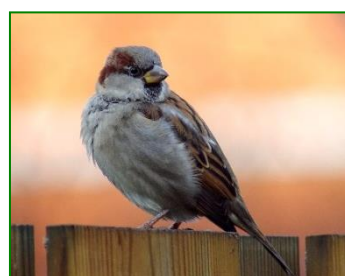
WET NATUURBESCHERMING

Hoofdweg 256-260

Rotterdam

*Nader onderzoek naar de aanwezigheid van
vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen*

COLOFON

OPDRACHT

Nader onderzoek Wet natuurbescherming Hoofdweg 256-260 (even) in Rotterdam.

OPDRACHTGEVER

Leyten Bouwplanontwikkeling BV
Lloydstraat 210
Postbus 304
3000 AH Rotterdam

OPDRACHTNEMER

LOO PLAN, voor bos, natuur en landschap
Diepesteeg 4
6994 CD De Steeg
tel.: 026 – 351 41 74
info@looplan.nl
www.looplan.nl

Uw kenmerk :

Ons kenmerk : 2021-100910-3237

Datum : 12 oktober 2021

Contactpersoon : dhr. Bastiaan Kester

Contactpersoon : Robert Jan Stoffer

Medewerking van : Pim Engeltjes

Redactie en layout : Annita Hoogervorst

© Loo Plan B.V. Dit rapport is vervaardigd op verzoek van en is eigendom van de opdrachtgever.
Loo Plan is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade voortvloeiende uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Loo Plan.
De opdrachtgever vrijwaart Loo Plan voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

	BEVINDINGEN	
1	INLEIDING	5
1.1	DOEL VAN HET ONDERZOEK	5
1.2	LOCATIE	6
2	INVENTARISATIEMETHODIEK	7
2.1	GESCHIKTHEID MEDEWERKERS	7
2.2	BESCHERMDE SOORT(GROEP)EN	7
2.2.1	VLEERMUIZEN	7
2.2.2	HUISMUS	10
2.2.3	GIERZWALUW	10
2.2.4	VOLLEDIGHEID INVENTARISATIE	11
3	RESULTATEN	12
3.1	VLEERMUIZEN	12
3.1.1	ALGEMEEN	12
3.1.2	FOERAGEERGEBIEDEN, MIGRATIE- EN VLEGROUTES	12
3.1.3	VERBLIJFPLAATSEN	13
3.2	HUISMUS	15
3.2.1	ALGEMEEN	15
3.2.2	FOERAGEERGEBIEDEN	15
3.2.3	NESTEN	15
3.3	GIERZWALUW	16
3.3.1	ALGEMEEN	16
3.3.2	FOERAGEERGEBIEDEN	16
3.3.3	NESTEN	16
3.4	OVERIGE GROEPEN	16
3.4.1	EGEL	16
3.4.2	ALGEMENE BROEDVOGELS	17
4	UITGEBREIDE CONCLUSIE	19
4.1	VLEERMUIZEN	19
4.1.1	VERBLIJFPLAATSEN	19
4.1.2	FOERAGEERGEBIEDEN, MIGRATIE- EN VLEGROUTES	20
4.2	HUISMUS	20
4.2.1	VERBLIJFPLAATSEN	20
4.2.2	FOERAGEERGEBIEDEN	20
4.3	GIERZWALUW	20
4.3.1	VERBLIJFPLAATSEN	20
4.3.2	FOERAGEERGEBIEDEN	21
4.4	OVERIGE GROEPEN	21
4.4.1	EGEL	21
4.4.2	ALGEMENE BROEDVOGELS	21

ACHTERGRONDINFORMATIE

BIJLAGEN

1	DEELGEBIEDEN	25
2	INVENTARISATIEGEGEVENS VELDBEZOeken	26
3	ADRESSEN MET AANGETROFFEN VERBLIJFPLAATSEN	31
4	QUICKSCAN	32
5	WETTELIJK KADER ALGEMEEN	33

Bevindingen

In hoofdstuk 4 is de uitgebreide conclusie van het nader onderzoek Wet natuurbescherming opgenomen. De onderstaande tabel bevat een beknopte samenvatting van de bevindingen en de te nemen vervolgacties.

Beschermde soorten	Conclusie					Vervolgactie
Vleermuizen	type verblijfplaats en aantal					Ontheffing aanvragen.
	Soort	kraam	zomer	paar	winter	
	gewone dwergvleermuis	1	6	2		4 alternatieve kraamverblijfplaatsen.
	ruige dwergvleermuis			2		40 alternatieve zomer-/paarverblijfplaatsen Zoveel mogelijk behouden van beplanting langs de watergang. Watergang (en daar aanwezige beplanting) 's nachts niet verlichten óf vleermuisvriendelijke verlichting gebruiken.
Huismus	Géén nesten aangetroffen					Geen ontheffing nodig.
Gierzwaluw	Géén nesten aangetroffen					Geen ontheffing nodig.
Overig	Houdt rekening dat andere dieren in het gebied aanwezig kunnen zijn waarvoor de zorgplicht van toepassing is. Bijzondere aandacht gaat uit naar dieren die in het aanliggende groen hun verblijfplaats hebben (merel, koolmees, egels etc.).					Indien bij in gebruik zijnde nesten gewerkt moet worden: Werken onder stringente voorwaarden (zie § 4.4). Geef invulling aan de Zorgplicht. Dieren moeten de gelegenheid krijgen veilig weg te komen.

1 Inleiding

Leyten Bouwontwikkeling BV is voornemens een pand met 13 verdiepingen te ontwikkelen aan de Hoofdweg 260 in Rotterdam. Het voornemen is om daarbij de aanwezige woning op het erf te behouden. Daarnaast worden de naastgelegen kantoorpanden aan de Hoofdweg 256 en 258 met twee extra verdiepingen en een verbindende bebouwing uitgebreid.

In voorbereiding op de herontwikkeling is op 5 februari 2021 een quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming uitgevoerd (lit. I). Uit deze quickscan bleek dat de gebouwen mogelijk vaste verblijfplaatsen bevatten van de gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger. De woning aan de Hoofdweg 260 is daarnaast ook potentieel geschikt voor de huismus en gierzwaluw. Door de bouwstijl en de ligging van de projectlocatie (lees: ecologische potenties) is het noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren naar deze soorten.

De aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van andere beschermde soorten wordt uitgesloten in de onderzochte gebouwen en woning.

De voorgenomen werkzaamheden in het studiegebied worden getoetst aan de Wet natuurbescherming op soortbescherming (bijlage 5).

Dit rapport presenteert de resultaten van het nader onderzoek.

1.1 Doel van het onderzoek

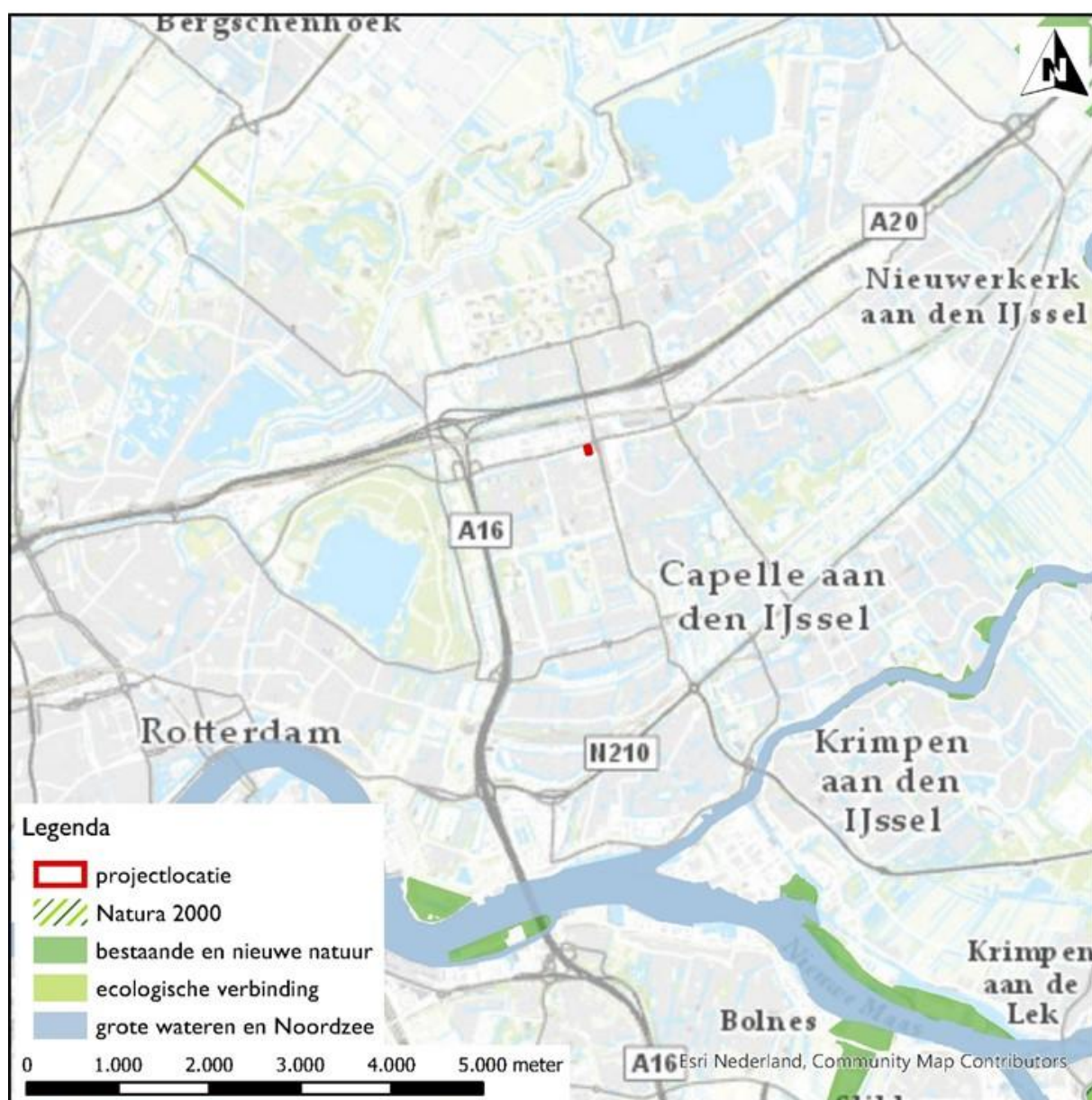
Het onderzoek kent de volgende doelstellingen:

1. Vaststellen aanwezigheid in het studiegebied en functie van het studiegebied voor vleermuizen.
2. Vaststellen van de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismus.
3. Vaststellen van de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van gierzwaluw
4. Effectbeoordeling van de voorgenomen werkzaamheden op de onder 1, 2 en 3 onderzochte soortgroepen.

1.2 Locatie

Projectnaam	Hoofdweg 256-260
Naam opdrachtgever	Leyten Bouwplanontwikkeling BV Lloydstraat 210 Postbus 304 3000 AH Rotterdam
Adressen	Hoofdweg 256-260 (even)

Figuur 1: Ligging studiegebied in de regio en ten opzichte van beschermde natuurgebieden.

2 Inventarisatiemethodiek

2.1 Geschiktheid medewerkers

De personen die de inventarisaties uitgevoerd of verwerkt hebben, zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen verrichte werkzaamheden¹. Het onderzoek is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Loo Plan. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Loo Plan is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

2.2 Beschermde soort(groep)en

In deze paragraaf wordt de wijze van onderzoek beschreven. De tijdstippen en omstandigheden waaronder het onderzoek is uitgevoerd is voor alle soort(groep)en in bijlage 2 opgenomen.

2.2.1 Vleermuizen

Vleermuizen maken op diverse wijzen gebruik van het landschap. De volgende functies kunnen in bomen, gebouwen en aangrenzende groenstructuren aanwezig zijn:

- Zomerverblijfplaats
- Kraamverblijfplaats
- Paarverblijfplaats
- Winterverblijfplaats
- Foerageergebied

Om deze functies allemaal in beeld te kunnen brengen, moet in verschillende seizoenen onderzoek plaatsvinden. De minimale onderzoeksinspanning is vastgelegd in het Vleermuisprotocol 2021, opgesteld door de Gegevensautoriteit Natuur (GaN) in samenwerking met het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de Zoogdierverseniging (lit. 4).

Het Vleermuisprotocol is opgesteld voor het onderzoeken van slechts één of enkele gebouwen. Echter, zolang er nog geen inventarisatieprotocol is ontwikkeld voor grotere gebieden, vormt het de richtlijn voor onderzoek in meerdere straten of zelfs op wijkniveau.

Op basis van de biotoopkenmerken (gebouwen in stedelijke omgeving) kunnen verblijfplaatsen niet worden uitgesloten van: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en de laatvlieger (lit. 14).

¹ Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige: op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, KON, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

In het studiegebied zijn geen woningen met geschikte, toegankelijke zolders voor gewone grootoorvleermuizen aanwezig, waardoor voor deze soort geen aanvullende onderzoeksinspanning noodzakelijk is.

Voor het in beeld brengen van de zomer- en kraamverblijfplaatsen zijn vier deelgebieden onderscheiden (bijlage 1). Om de verblijfplaatsen en de functies voor vleermuizen goed in beeld te krijgen zijn, conform het Vleermuisprotocol 2017, 5 onderzoeksronden per deelgebied uitgevoerd.

De gebouwen zijn vanaf de openbare weg en de achterpaden geïnventariseerd. Wanneer in het veld sterke aanwijzingen waren voor de aanwezigheid van een verblijfplaats (bijvoorbeeld het wegschieten van een vleermuis zeer kort na zonsondergang, maar zonder het dier daadwerkelijk zien uitvliegen), is dit genoteerd als een mogelijk verblijf. Zorgvuldigheidshalve worden deze in de verdere uitwerking beschouwd als verblijfplaatsen en zijn dezelfde zorgmaatregelen als bij zekere verblijfplaatsen van toepassing.

AANTAL TUSSENDAGEN

Bij de inventarisatie wordt gestreefd naar een periode tussen twee onderzoeken die volgens het Vleermuisprotocol 2017 optimaal is. Bij de inventarisaties in het studiegebied is altijd voldaan aan de minimale eisen ten aanzien van tussendagen.

NAJAARSONDERZOEK

Op basis van een analyse van Batloggerbestanden uit 2016 t/m 2018 met meer dan 25 deelgebieden met paarverblijven van ruige dwergvleermuizen blijken continue paarroepjes van de ruige dwergvleermuis pas optimaal 2 uur na zonsondergang te horen te zijn. Daarom wordt in het Vleermuisprotocol 2021 later op de avond gestart in gebieden met de ruige dwergvleermuis.

Omdat baltsende vleermuizen een vrij groot territorium hebben, wordt bij één enkel deelgebied altijd ruim buiten het deelgebied onderzoek gedaan. Bij nabijgelegen of aansluitende deelgebieden is hierdoor een overlap in het onderzoek per deelgebied.

In het onderzoek van 2021 is deze kennis toegepast door aansluitende deelgebieden samen te voegen en hier 3 uur te inventariseren. Vanwege de geschiktheid van de gebouwen voor massa-winterverblijfplaatsen is ervoor gekozen om de deelgebieden 1, 2 en 3 te combineren tot één deelgebied gedurende het najaarsonderzoek en de woning (deelgebied 4) los te inventariseren. De ervaring in de afgelopen jaren leert dat met een dergelijke onderzoeksinspanning na gemiddeld 2 uur alle functies goed in beeld zijn gebracht. Mocht na 3 uur onderzoek nog onduidelijkheid bestaan over de functies van het deelgebied, dan wordt de onderzoeksduur verlengd of een aanvullende ronde uitgevoerd. Voor deelgebied 4 is er rekening mee gehouden dat één najaarsronde rond middernacht is uitgevoerd vanwege de aanwezigheid van de ruige dwergvleermuis in het gebied.

Bij het najaarsonderzoek kunnen de verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis exact worden vastgesteld; de dieren roepen vanaf een of meerdere vaste locaties. De gewone dwergvleermuis baltst vanuit de

vlucht en wordt het baltsterritorium bepaald. Een in- of uitvliegend dier is een toevalstreffer. Omdat de paarverblijven zeer divers zijn, kiest Loo Plan ervoor om alle woningen binnen een baltsterritorium als potentiële verblijfplaats aan te merken, als de verblijfplaats zelf niet is aangetroffen.

WINTERONDERZOEK

Bij de voorbereiding van het Vleermuisprotocol 2017 is door Korsten, Bouman en Tuitert (lit. 22) een notitie opgesteld over (massa)-winterverblijfplaatsen. Op basis van deze notitie wordt deze verblijfsfunctie verwacht bij steenachtige gebouwen met een groot volume en vaak afwijkend van de omgeving. Bijvoorbeeld een flat van 5 hoog in een gebied met laagbouwoningen, maar ook een forse boerderij in het landelijk gebied.

De gebouwen aan de Hoofdweg 256 en 258 zijn vier verdiepingen hoog en hebben een groot volume. Om deze redenen is het noodzakelijk om onderzoek naar massa-winterverblijfplaatsen uit te voeren. Dit onderzoek is gecombineerd met het onderzoek naar paarverblijfplaatsen. De woning aan de Hoofdweg 260 voldoet hier niet aan. Het betreft hier een woonhuis van twee verdiepingen.

APPARATUUR

Het onderzoek vindt plaats met behulp van batdetectors die de, voor mensen onhoorbare, sonargeluiden omzetten naar klanken en ritmes die te interpreteren zijn tot op soortniveau van de vleermuizen.

De veldmedewerkers werken uitsluitend met het type batdetector 'Batlogger M'; in het najaar aangevuld met de Elekon stereoscanner. Deze typen batdetector wordt in de hand meegenomen door het deelgebied. De stereoscanner heeft twee microfoons, waardoor je stereo kunt luisteren en baltsterritoria snel en nauwkeurig in beeld kunnen worden gebracht. Met dit apparaat is ook beter te bepalen waar de dieren vandaan komen en naar toe gaan.

De Batlogger M is veel gevoeliger dan de vaak ingezette Pettersson D240X. Uit onderzoek (lit. 23) blijkt dat de Batlogger M op grotere afstand dan andere detectors signalen opvangt en een hogere gevoeligheid heeft. Daarnaast worden alle signalen over de volledige bandbreedte aan frequenties van de vleermuizen in Nederland gelijktijdig geregistreerd. Hiermee zijn dus gelijktijdig meerdere soorten waar te nemen die bij handmatig bediende batdetectors grote kans hebben gemist te worden. Als laatste biedt het feit dat alle vleermuisgeluiden opgenomen en met GPS, tijdstip en temperatuur vastgelegd worden een betrouwbare en controleerbare dataset (hiermee wordt ruim voldaan aan de eisen uit het Vleermuisprotocol ten aanzien van 'geluidsopnamen') verkregen.

Alle waarneming worden met het softwareprogramma Batexplorer-Pro geanalyseerd, waardoor ook de zwakke signalen, die wellicht in het veld gemist zijn of waarvan de soort niet bepaald kon worden, in een latere fase kunnen worden geïnterpreteerd.

Op basis van toonhoogte, vorm (shape) van het individuele roepje (call) en afstand tussen roepjes wordt de soort en zo mogelijk de functie bepaald. In tegenstelling tot de gangbare werkwijze kunnen de analyseresultaten worden vergeleken met de functies zoals die in het

veld door de inventariserende partijen zijn bepaald. De gevolgde werkwijze biedt hiermee een stevige kwaliteitsborging.

Naast vleermuisgeluiden worden ook andere geluiden opgenomen. Opnames van natuurlijke “bijgeluiden” betreft in de nazomer vaak de sabel- en struiksprinkhaan. Andere bijgeluiden die vaak worden aangetroffen zijn: opladende elektrische auto's, marterverschrikkers en inbraakalarmen.

Na het uitsluiten van de niet vleermuisgeluiden worden per onderzoeksrondte tussen de 30 (zeer rustig gebied) tot meer dan 300 opnames met vleermuisgeluiden gemaakt.

Vooraf bij hogere gebouwen is de inzet van de geavanceerde warmtebeeldcamera (Helix XP 28) van belang. Het zwermgedrag van de dieren is op grote afstand te zien.

2.2.2 Huismus

Alle objecten zijn tweemaal geïnventariseerd tussen 1 april en 15 mei conform het Kennisdocument huismus (lit. 12). Aanvullend hierop worden nesten van huismussen geregistreerd die tijdens het gierzwaluwonderzoek worden waargenomen.

Naast dat naar de aanwezigheid van de vogels wordt gekeken, is het gedrag belangrijk. Zo wordt er o.a. gelet op baltsende mannetjes, territoriaal gedrag, de jongen en het transport van nestmateriaal of voedsel. Alle gegevens worden geanalyseerd en enkel de locaties met nesten of nestindicerend gedrag worden in de rapportage opgenomen.

2.2.3 Gierzwaluw

Alle onderzoeksobjecten zijn drie keer onderzocht tussen 15 mei en 15 juli. Daarbij wordt de aanwezigheid en mogelijke nestplaatsen van gierzwaluwen geïnventariseerd volgens het Kennisdocument gierzwaluw (lit. 13).

De belangrijkste aanwijzing voor het lokaliseren is het laag overvliegen (gieren) in de nabijheid van gebouwen. Daarnaast is gericht naar sporen en/of nestactiviteit. De waarnemingen uit de officiële gierzwaluwronde zijn aangevuld met waarnemingen van uitvliegende en invliegende gierzwaluwen tijdens het vleermuisonderzoek. Hiermee is een goed inzicht in het aantal verblijfplaatsen én waar in de gebouwen de dieren nestelen.

Door het afspelen van geluid van laaggerende gierzwaluwen in de periode eind mei/begin juni is er een grote trefzekerheid omdat in deze periode de gierzwaluw vrijwel altijd op het nest zit (mondeling mededeling de heer J. Kühnen, algemeen bestuurslid Vereniging Gierzwaluwbescherming Nederland). Soms is ook gebruikgemaakt van het afspelen van geluid als een invlieglocatie niet met zekerheid kon worden vastgesteld.

Voor het vaststellen van een verblijfplaats is het in- en uitvliegen of het terugroepen vanaf de nestlocatie de ultieme waarneming.

2.2.4 Volledigheid inventarisatie

De inventarisaties passen binnen de criteria van de uitwerking Vleermuisprotocol en de in de Kennisdocumenten opgenomen methoden.

Elke inventarisatie is een steekproef gebaseerd op momentopnamen. Hierdoor is niet uitgesloten dat soorten en functies die tijdens de inventarisatie niet waargenomen zijn, op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat met het volgen van de inventarisatieprotocollen gedaan is 'wat redelijkerwijs verwacht kan worden'. Als er aanleiding is om te veronderstellen dat de functies niet goed in beeld zijn gebracht met de voorgeschreven inspanning, worden aanvullende inventarisatieronden uitgevoerd. Hiermee is voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (Zorgplicht) van de Wet natuurbescherming.

3 Resultaten

In figuur 2 zijn de locaties met de aangetroffen verblijfplaatsen weergegeven. Deze figuur is vooral bedoeld om snel inzichtelijk te maken waar de meeste verblijfplaatsen binnen een studiegebied gevonden zijn. In bijlage 3 is een overzicht van alle projectgebouwen opgenomen, met het aantal aangetroffen verblijfplaatsen per projectgebouw weergegeven.

3.1 Vleermuizen

3.1.1 Algemeen

Tijdens het onderzoek zijn in de ruime omgeving van het studiegebied de onderstaande vleermuissoorten vastgesteld:

- Gewone dwergvleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Rosse vleermuis

In en rondom het studiegebied zijn tijdens de veldbezoeken 2936 opnames van bovenstaande soorten vleermuizen geregistreerd. Het gemiddelde aantal opnames per veldbezoek was 184, wat wijst op een redelijk druk studiegebied.

Het betrof in meer dan 84% van de opnames de gewone dwergvleermuis (2470 opnames). Ook de ruige dwergvleermuis is regelmatig waargenomen (449 opnames). Opnames van de laatvlieger (12 opnames) en rosse vleermuis (5 opnames) en waren veel zeldzamer. Het betrof hier alleen passages.

In de volgende paragrafen wordt per soort en functie een toelichting gegeven van de waarnemingen. Per verblijfplaats wordt het aantal in en/of uitvliegers gemeld. Bij zomer- en paarverblijven wordt het aantal dieren enkel genoemd als dat er meer dan één zijn.

3.1.2 Foerageergebieden, migratie- en vliegroutes

In nagenoeg het gehele studiegebied worden foeragerende vleermuizen aangetroffen. Per onderzoeksrondte zijn er vaak andere accenten, maar de meeste dieren worden bij de grotere beplanting aangetroffen aan de zuidelijke zijde van het studiegebied en boven het water ten zuiden van het studiegebied.

De meeste activiteit van foeragerende vleermuizen betrof de gewone dwergvleermuis, waarvan er tot maximaal 6 tegelijkertijd in het studiegebied foerageerden. Regelmatig vloog hier ook een enkele ruige dwergvleermuis tussen.

Er zijn geen duidelijke migratie- of vliegroutes in het studiegebied aangetroffen.

GEWONE DWERGVLEERMUIS

3.1.3 Verblijfplaatsen

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort in Nederland. Zowel in stedelijke omgeving als het landelijk gebied wordt de soort vaak aangetroffen. Er zijn nauwelijks nadere onderzoeken waar de soort niet wordt aangetroffen.

Winter- en kraamverblijfplaatsen worden veelal in relatief grote spleetvormige ruimtes aangetroffen; spouwmuren zijn daarbij favoriet. Ook worden ze regelmatig in dakoverstekken en onder de nok- en kantpannen van een kopgevel gevonden.

Voor zomer- en paarverblijven is de gewone dwergvleermuis veel minder kritisch; locaties variëren van relatief kleine ruimtes achter open stootvoegen, achter gevelbetimmering tot achter regenpijpen (lit. 2, 3, 14).

De meeste waarnemingen tijdens de veldbezoeken zijn van de gewone dwergvleermuis. De dieren zijn verspreid over het studiegebied foeragerend waargenomen.

Tijdens het onderzoek in 2021 zijn de volgende bevindingen ten aanzien van de gewone dwergvleermuis bij de projectgebouwen gedaan:

- Eén kraamverblijfplaats;
- Zes zomerverblijfplaatsen;
- Twee paarterritoria.

De kraamverblijfplaats is aangetroffen op de noordelijke gevel van de Hoofdweg 256. Het betrof hier een kraamverblijfplaats van 15 individuen achter de overstek of in de stootvoegen bij de overstek.

De zomerverblijfplaatsen zijn aangetroffen in verschillende stootvoegen op de gebouwen aan de Hoofdweg 256 en 258 en in ruimtes rond de kozijnen. De exacte locatie van de zomerverblijfplaats bij de Hoofdweg 260 is niet bekend. Op basis van het gedrag van de vleermuis is hier vastgesteld dat er een verblijfplaats aanwezig moet zijn. Potentiële locaties voor de verblijfplaats betreffen hier de kieren en openingen aan de overstek. Alle aangetroffen zomerverblijfplaatsen betrof een verblijfplaats van één individu.

Voor een overzicht van de verblijfplaatsen wordt verwezen naar figuur 2 en bijlage 3.

Het aantal dieren in het studiegebied wordt geschat op 17. Dit is een schatting op basis van de aangetroffen verblijfplaatsen en het aantal foeragerende vleermuizen in het studiegebied. Doordat de vleermuizen tussen de veldbezoeken van verblijfplaats wisselden, komt dit aantal iets lager uit dan een optelsom van de verschillende verblijfplaatsen.

De paarverblijven zijn onderscheiden door de baltsende mannetjes te karteren. Deze dieren roepen meestal tijdens de vlucht in de nabijheid van de paarverblijfplaatsen om vrouwtjes naar het verblijf te lokken. Soms roepen gewone dwergvleermuizen net zoals ruige dwergvleermuis vanaf een vast punt.

Het achterhalen van de verblijfplaatsen op woningniveau is meestal zeer tijdrovend en voor het bepalen van de functie van de gebouwen niet belangrijk. Op basis van het gedrag is in het veld bepaald dat de verblijfplaatsen in de onderzochte gebouwen zitten. In de meeste gevallen betreft het de ruimte achter stootvoegen in de spouwmuren van de gebouwen. Op de locaties waar een gedeelte van het paarterritorium de projectwoningen raakt, wordt er zorgvuldigheidshalve van uitgegaan dat het paarverblijf in de projectwoningen aanwezig is.

Er zijn geen aanwijzingen dat de gebouwen als (massa)winterverblijf worden gebruikt. Omdat (vorstvrije) paarplekken ook als tijdelijk winterverblijf of als winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kunnen individuele winterverblijven niet worden uitgesloten. Op locaties met kraamverblijfplaatsen kunnen meerdere dieren overwinteren.

RUIGE DWERGVLEERMUIS

Ruige dwergvleermuizen gebruiken meerdere typen verblijfplaatsen en verhuizen regelmatig. Er zijn verblijfplaatsen bekend in zowel bomen als gebouwen. Bomen met veel holten en loszittend schors in de nabijheid van water hebben een grote aantrekkingskracht op deze soort. Er zijn slechts enkele kraamverblijfplaatsen in Nederland bekend. In de voorzomer worden vooral individuele (mannelijke) dieren aangetroffen. De mannetjes roepen de vrouwtjes vanuit de paarplek, zodat deze locatie nauwkeurig is te bepalen (lit. 2, 3 en 14).

Tijdens het onderzoek in 2021 zijn twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis aangetroffen.

Beide paarverblijfplaatsen zijn in het gebouw aan de Hoofdweg 256 aangetroffen. Door de grootte van het gebouw waren de exacte locaties van de paarverblijfplaatsen niet te bepalen, maar door de locatie op de gevel waaruit geroepen werd kon worden achterhaalt dat deze zich in de stootvoegen op de gevel of in de openingen rond de kozijnen bevinden.

Het aantal dieren in het studiegebied wordt geschat op 2. Dit is een schatting op basis van de aangetroffen verblijfplaatsen en het aantal foeragerende vleermuizen in het studiegebied.

LAATVLEIEGER

De warmteminnende laatvlieger is een uitgesproken gebouwbezonende soort. Deze soort mijdt (in tegenstelling tot de gewone dwergvleermuis) de dichtbebouwde wijken. Zomer- en winterverblijven bevinden zich in nauwsluitende ruimten, zoals onder dakpannen, in ventilatieschachten, dilatatievoegen e.d. De soort wordt ook vaak op kerkzolders aangetroffen (lit. 2, 3 en 14).

Uit onderzoek (presentatie VLEN-dag 2017 over laatvliegeronderzoek in Castenray in 2017) blijkt de soort geen duidelijke voorkeur te hebben voor de kleur van de dakpan.

De laatvlieger is uitermate kwetsbaar vanwege de lage reproductiesnelheid en de hoge mate van trouw aan het kraamverblijf. Standaard-vleermuiskasten worden nauwelijks gebruikt (lit. 2, 3 en 14).

ROSSE VLEERMUIS

De laatvlieger is enkele keren passerend of kort foeragerend in het studiegebied waargenomen. Het studiegebied speelt geen grote rol van betekenis voor deze soort en in de projectgebouwen bevinden zich geen verblijfplaatsen.

Deze mobiele vleermuis, een uitgesproken boombewonende soort van met name spechtengaten, wordt in de zomer heel soms in gebouwen of onder bruggen aangetroffen. De rosse vleermuis is op de dagverblijfplaatsen lichtschuw (lit. 2, 3 en 14).

De rosse vleermuis is enkele keren passerend hoog over het studiegebied waargenomen. Het studiegebied speelt geen grote rol van betekenis voor deze soort en in de projectgebouwen bevinden zich geen verblijfplaatsen.

3.2 Huismus

3.2.1 Algemeen

De huismus is een soort die broedt in door mensen gecreëerde habitatten. Deze (semi-)koloniebroeder broedt vaak in overstekken van woningen en gebouwen, onder dakpannen, maar natuurlijk ook in geschikte (geschakelde) nestkasten.

Soms zijn de nesten zelf gezien, in andere gevallen is de nestlocatie vastgesteld aan de hand van het gedrag van de dieren. Zo is het aanvliegen met voer of nestmateriaal, parende mussen of de aanwezigheid van nog niet vliegvlugge jongen een duidelijke indicatie voor de aanwezigheid van een nest.

3.2.2 Foerageergebieden

Huismussen foerageren in de directe omgeving van de nestplaats. Binnen een straal van circa 100 meter moeten alle noodzakelijke vereisten (water, zand, zaden, insecten, schuilgelegenheid en broedplekken) aanwezig zijn. In het onderzoek van Heij (lit. 7) is een veel grotere homerange vastgesteld (600 meter).

Rondom de gebouwen is een grote hoeveelheid groen aanwezig die door huismussen als foerageergebied kan worden gebruikt. Bij de gebouwen aan de hoofdweg 256 en 258 zijn daarbij veel ruigtes rond de struiken en bomen aanwezig, waar de huismussen een zandbad kunnen nemen. Rond de woning aan de Hoofdweg 260 is een grotere hoeveelheid (lage) beschutting aanwezig.

3.2.3 Nesten

Bij de projectwoning zijn *geén* verblijfplaatsen van de *huismus* aangetroffen.

Hoewel de ruimte rondom de projectwoningen geschikt leefgebied is voor de huismussen, is de woning maar beperkt geschikt voor verblijfplaatsen van de huismus. Er zijn geen kantpannen aanwezig en bij de dakpannen bij de dakgoot is maar weinig ruimte aanwezig. De enige

locaties waar een huismusnest te verwachten was, zou zijn bij de kilgoten bij de dakkapel of de enkele slecht aansluitende dakpannen in het dakvlak. Aangezien de huismus een koloniebroeder is, is het niet verwonderlijk dat de aanwezigheid van de huismussen zich beperkt tot de wijk ten zuiden van het studiegebied. Hier is een grote hoeveelheid meer geschikte woningen aanwezig waar de huismussen zich gezamenlijk kunnen vestigen.

3.3 Gierzwaluw

3.3.1 Algemeen

Gierzwaluwen broeden in door mensen gecreëerde habitatten. In Nederland wordt deze (semi-)koloniebroeder vooral onder pannendaken en in overstekken aangetroffen. In verband met het uitvliegen, de vogels laten zich naar beneden vallen, oefenen huizen met steile daken of hoekwoningen met blinde muren een grote aantrekkingskracht op de soort uit.

3.3.2 Foerageergebieden

Gierzwaluwen zijn voor het foerageren minder gebonden aan de directe omgeving van hun nest dan de huismus; er is een grotere afstand tussen nest en verblijfplaats mogelijk en er worden minder hoge eisen gesteld aan de inrichting van de omgeving van het nest. Een essentiële voorwaarde is wel voldoende vrije aanvliegruimte tot de verblijfplaats.

3.3.3 Nesten

Bij de projectwoning zijn *geén verblijfplaatsen* van de *gierzwaluw* aangetroffen.

Hoog boven het studiegebied zijn twee, hoog overvliegende, gierzwaluwen waargenomen. In de omgeving van het studiegebied zijn geen groepen foeragerende gierzwaluwen waargenomen.

Hoewel verblijfplaatsen van de gierzwaluw niet op voorhand uit te sluiten waren, is de woning maar beperkt geschikt voor verblijfplaatsen van de gierzwaluw. De kopse gevels zijn afgewerkt met een overstek waarbij er geen kantpannen aanwezig zijn. Dezelfde overstek sluit ook de ruimte rondom de dakgoot af, waardoor er geen ruimte achter de goot aanwezig is. De enige ruimte waar de gierzwaluw reëel gezien zijn nest kan maken is in de kilgoten van de dakkapel. Het steile dak van de woning biedt hier voldoende vliegruimte.

3.4 Overige groepen

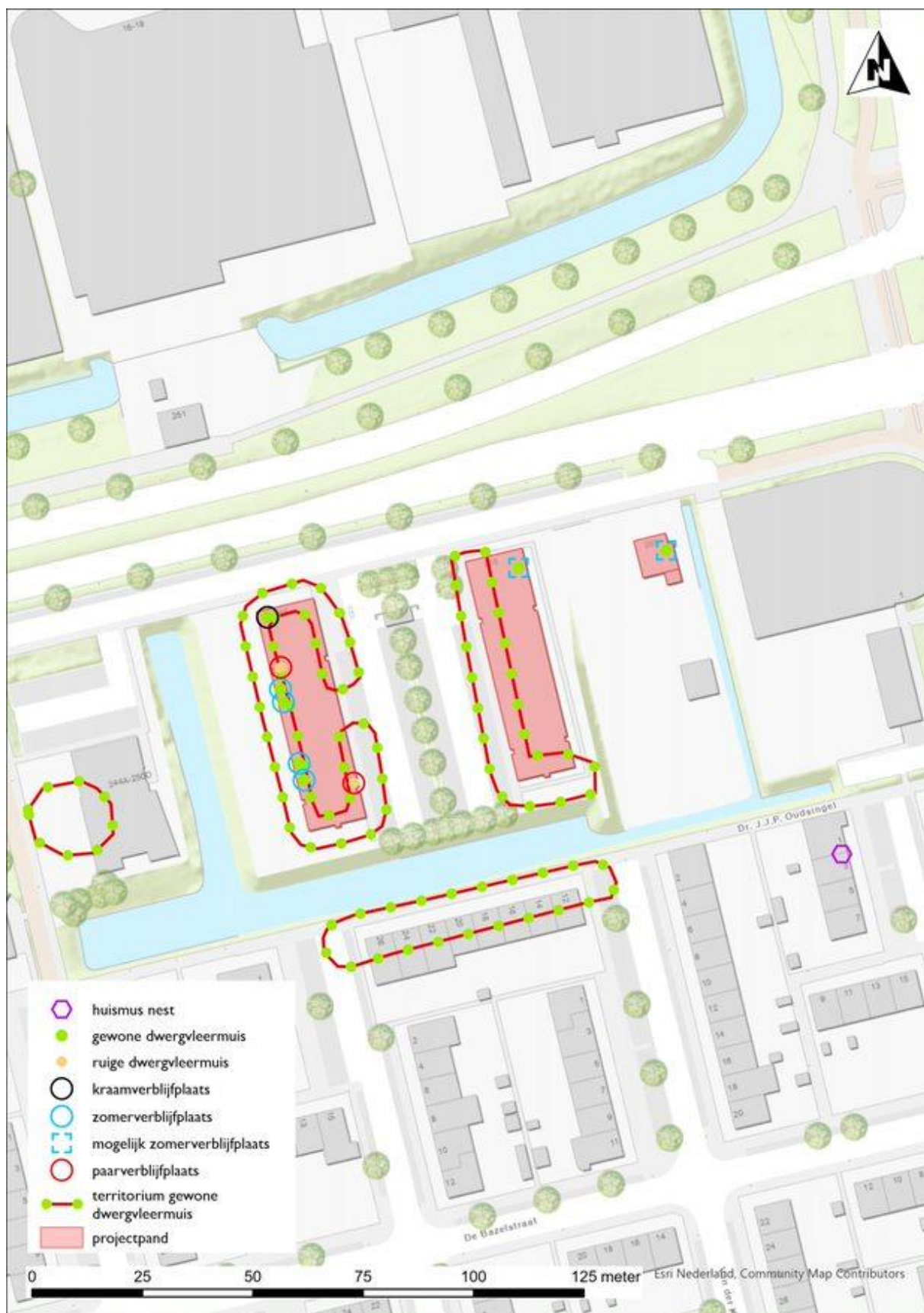
3.4.1 Egel

In het groen rondom de gebouwen is enkele keren een egel waargenomen, voornamelijk in de tuin van de woning Hoofdweg 260. De egel heeft vaste verblijfplaatsen onder lage dichte struiken of onder bladerhopen. Soms verblijven ze in/onder (ongebruikte) schuurtjes (lit. 15 en 19). Tijdens de quickscan werd al verwacht dat de egel zich (incidenteel) in het studiegebied kan bevinden.

3.4.2 Algemene broedvogels

In het groen rondom de woningen is geschikt broedhabitat aanwezig voor algemene beschermde vogels als mezen, merels, en houtduiven.

Tijdens de quickscan en de inventarisaties zijn nesten aangetroffen van houtduiven in de bomen op het terrein. Ook is er een nest van een koolmees aangetroffen in de nis boven een raam.

Figuur 2: Verblijfplaatsen aangetroffen beschermde soorten.

4 Uitgebreide conclusie

Ten behoeve van de voorgenomen herontwikkeling van het terrein en de aanwezige bebouwing aan de Hoofdweg 256-260, is in 2021 nader onderzoek verricht naar de aanwezigheid van beschermde soorten.

In de onderstaande paragrafen is een overzicht gegeven van de aangetroffen beschermde verblijfplaatsen en de consequenties in het geval van uitvoering van het worst-case scenario.

4.1 Vleermuizen

4.1.1 Verblijfplaatsen

GEWONE DWERGVLEERMUIS

In de onderzochte projectgebouwen zijn één *kraamverblijfplaatsen*, zes *zomerverblijfplaatsen* en twee *paarterritoria* van de gewone dwergvleermuis aangetroffen.

Met de onderzoeksinspanning, zoals die in het Vleermuisprotocol is voorgeschreven, is niet met zekerheid aan te geven in waar in de gebouwen de paarverblijfplaatsen zich bevinden. Op basis van jarenlange ervaring en de aangetroffen zomerverblijfplaatsen wordt ingeschat dat de grootste kans is dat deze verblijfplaatsen in één van de vele stootvoegen aanwezig zijn.

Verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis zijn jaarrond beschermd en met de voorgenomen werkzaamheden wordt artikel 3.5 lid 2 en 4 (verstoring en vernieling verblijfplaats) van de Wet natuurbescherming overtreden.

Omdat de verblijven in de gebouwen zijn vastgesteld, dient een ontheffing Wet natuurbescherming te worden verleend voordat de verstoringe werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

RUIGE DWERGVLEERMUIS

In de onderzochte projectgebouwen zijn twee *paarverblijfplaatsen* van de ruige dwergvleermuis gevonden.

Verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis zijn jaarrond beschermd en met de voorgenomen werkzaamheden wordt artikel 3.5 lid 2 en 4 (verstoring en vernieling verblijfplaats) van de Wet natuurbescherming overtreden.

Omdat de verblijven in de gebouwen zijn vastgesteld, dient een ontheffing Wet natuurbescherming te worden verleend voordat de verstoringe werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

OVERIGE VLEERMUIZEN

In het studiegebied zijn geen verblijfplaatsen van andere soorten vleermuizen aangetroffen.

4.1.2 Foerageergebieden, migratie- en vliegroutes

De grotere beplanting langs het water aan de zuidzijde van het gebied, alsmede de ruimte boven het water zelf worden veel door de aanwezige gewone en ruige dwergvleermuizen gebruikt om te foerageren. Deze maakt onderdeel uit van een groter foerageergebied die over en langs de watergang aan de Doctor J.J.P. Oudsingel loopt. Omdat het hier een klein deel van het gehele foerageergebied betreft zijn de effecten van de werkzaamheden op het foerageergebied als geheel minimaal. Effecten kunnen verder verzacht worden door de aanwezige beplanting langs de watergang zoveel mogelijk te handhaven en de watergang 's nachts niet te verlichten of door vleermuisvriendelijke verlichting (amberkleurig, UV-vrij licht) te gebruiken.

In het gebied zijn geen migratie- of vliegroutes aangetroffen.

4.2 Huismus

4.2.1 Verblijfplaatsen

Er zijn *géén* nesten van *huismussen* in de onderzochte projectwoning aangetroffen.

De nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd, maar door het ontbreken van nesten wordt met de voorgenomen werkzaamheden artikel 3.1 lid 2, 4 en 5 (verstoring en vernieling nestplaats) van de Wet natuurbescherming niet overtreden.

Voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd hoeft voor de huismus geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen.

4.2.2 Foerageergebieden

Het groen rond de gebouwen en met name de tuin bij de woning aan de Hoofdweg 260 zijn geschikt voor huismussen om te foerageren. In het studiegebied zijn echter geen nesten van huismussen aanwezig. De activiteit van de huismussen die in de wijk ten zuiden van het studiegebied aanwezig zijn, strekt zich niet uit tot het studiegebied.

4.3 Gierzwaluw

4.3.1 Verblijfplaatsen

Er zijn *géén* nesten van *gierzwaluwen* in de onderzochte projectwoning aangetroffen.

De nesten van de gierzwaluw zijn jaarrond beschermd, maar door het ontbreken van nesten wordt met de voorgenomen werkzaamheden artikel 3.1 lid 2, 4 en 5 (verstoring en vernieling nestplaats) van de Wet natuurbescherming niet overtreden.

Voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd hoeft voor de gierzwaluw geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen.

4.3.2 Foerageergebieden

Boven het studiegebied zijn slechts eenmaal twee, hoog overvliegende, gierzwaluwen aangetroffen. Het studiegebied werd niet door gierzwaluwen gebruikt om te foerageren.

4.4 Overige groepen

4.4.1 Egel

In het studiegebied is enkele keren een egel waargenomen. De egel is in de provincie Zuid-Holland vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Er is geen compensatie/mitigatie voor de egel nodig. Voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd hoeft voor de egel geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen. Wel moet aan de zorgplicht voldaan worden, dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

4.4.2 Algemene broedvogels

In het groen rondom het gebouw is geschikt broedhabitat aanwezig voor algemene beschermde vogels. Tijdens de quickscan en de inventarisaties zijn nesten aangetroffen van de koolmees en houtduif. Deze nesten zijn niet-jaarrond beschermd. Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart-15 augustus) uitgevoerd worden en/of de potentiële nestplaatsen vóór het broedseizoen afgesloten of ongeschikt gemaakt worden, wordt met de voorgenomen werkzaamheden artikel 3.1 lid 2, 4 en 5 (verstoring en vernietiging nestplaats) van de Wet natuurbescherming niet overtreden.

Voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd hoeft voor algemene broedvogels geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen mits onder genoemde stringente voorwaarden gewerkt wordt.

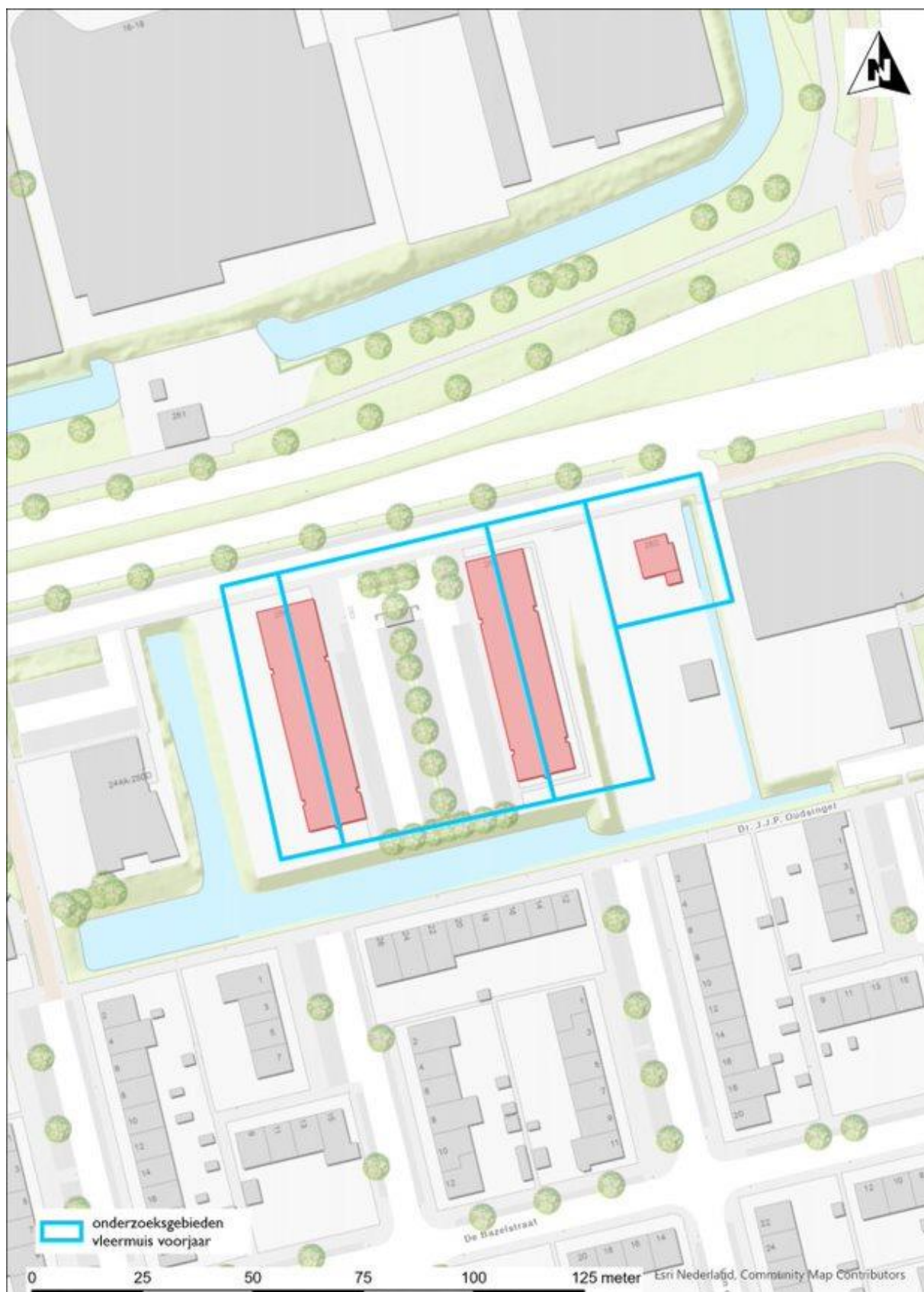
Achtergrondinformatie

1. Loo Plan, 2021
Quicksan Wet natuurbescherming Hoofdweg 256-260 in Rotterdam
Rapportnummer 2020-100910-1872
2. Atlas van de Nederlandse vleermuizen
Onderzoek naar de verspreiding en ecologie
Onder redactie van H. Limpens, K. Mostert en W. Bongers
3. Dietz, C., O. von Helversen en D. Nill, 2011
Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika
De Fontein/Tirion Natuur, Utrecht
4. Gegevensautoriteit Natuur (GaN) in samenwerking met het
Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de Zoogdiervereiniging,
Vleermuisprotocol 2017
5. Mörzer Bruijns, M.F., september 1961
De dichtheid van broedvogelbevolkingen in bebouwde kommen
De Levende Natuur, jaargang 64, nummer 9 (blz. 193-199)
6. Mentink, P., november 1980
Een doodgewone vogel
Doctoraalscriptie ethologie aan de Landbouwhogeschool te
Wageningen naar huismussen
7. Heij, K. en J. Vos, 2016
De huismus
8. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument gewone dwergvleermuis,
Pipistrellus pipistrellus, versie 1.0
9. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument ruige dwergvleermuis,
Pipistrellus nathusii, versie 1.0
10. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument gewone grootoorvleermuis,
Plecotus auritus, versie 1.0
11. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument rosse vleermuis,
Nyctalus noctula, versie 1.0
12. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument huismus,
Passer domesticus, versie 1.0
13. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument gierzwaluw,
Apus apus, versie 1.0
14. Limpens, H, J. Regelink en R. Koelman, 2010
Cursusmap Vleermuizen en planologie
15. Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Kanter en
J.C. Buys, 2016
Atlas van de Nederlandse Zoogdieren
16. Sachteleben, J. en O. von Helversen, 2006
Songflight behaviour en mating system of the pipistrelle bat in an
urban habitat
Acta Chiropterologica 8 (2) 391-401
17. Jahelková, H. en I. Horáček, 2011
Mating System of a Migratory bat, Nathusius Pipistrelle: Different
Male Strategies
Acta Chiropterologica 13 (1) 123-137
18. Zoogdiervereiniging, 2014
Cursusmap Vleermuizen en planologie
19. Diepenbeek, A. van & P. Twisk, 2014
Veldgids Europese Zoogdieren
KNNV-Uitgeverij
20. Hustings, F. en J. Vergeer, 2002
Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000
KNNV-Uitgeverij / Sovon

21. Harxen, R. van & P. Stroeken, 2011
De Steenuil
KNNV-Uitgeverij
22. Korsten, Bouman en Tuitert
(Massa-)winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen:
discussiestuk Vleermuisprotocol 2017
23. Adams, A.M., et al., 2012
Do you hear what I hear? Implications of detector selection for
acoustic monitoring of bats
Methods in Ecology and Evolution

BIJLAGEN

1 Deelgebieden

Figuur 3: Deelgebieden onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen vleermuizen. Tijdens de andere inventarisaties zijn in sommige gevallen deelgebieden gecombineerd (zie de inventarisatiegegevens bijlage 2).

2 Inventarisatiegegevens veldbezoeken

Inventarisaties zomer- en kraamverblijfplaatsen vleermuizen

Deelgebied	Datum	Begin tijd	Eind tijd	Ecoloog ¹⁾	Temp begin (°C)	Temp eind (°C)	Wind (Bft)	Neerslag	Eerste Vleermuis	Laatste Vleermuis	Constateringen ²⁾
1	15-6-2021	22:05	00:05	YG	21	18	2	droog	22:20	00:04	Geen verblijfplaatsen vastgesteld. In het gebied is echter wel erg hoge foerageeractiviteit van 5+ Pp en een enkele Pn. Begin van de avond vond de meeste activiteit plaats rond de achterzijde van het gebouw. Later in de ronde was het hele gebied redelijk druk bezocht. Niet kunnen zien waar dieren vandaan kwamen. Nog wel een egel waargenomen tussen de <i>A. campestre</i> haagjes aan de achterzijde!
1	9-7-2021	03:25	05:35	EL	16	16	0-1	droog	03:33	05:04	Kraamverblijf Pp, en zomerverblijf Pp aangetroffen. Groep van 15 zwermende Pp boven aan de noordelijke gevel van de Hoofdweg 256, bij de overstek. Rond 05:00 zijn alle dieren ingevlogen in het kraamverblijf en blijven 2 vleermuizen over. 1 vliegt naar het zuiden het plangebied uit, de 2e vliegt na kort te zwermen in een stookvoeg boven de tweede verdieping ongeveer halverwege de gevel.
1	13-7-2021	21:59	00:59	SS	19	18	3-4	droog	22:12	23:58	Zomerverblijf Pp in stootvoeg gebouw. Deze vloog om 22:12 uit. Ik kon deze avond het kraamverblijf niet bevestigen, maar wel dat er op de flat meerdere Pp verblijven. Uiteindelijk waren er met zekerheid 6 Pp langs de gevel aan het foerageren en bleven hier ook de gehele avond. Dit werd vaak gecombineerd met foerageren langs het aangrenzende water en langere foerageerrondes langs de gevels van de twee gebouwen. Het water werd niet overgestoken. Om 22:45 ook een hoog overvliegende Nn gehoord en vanaf 23:20 was er een Pn aan het foerageren langs het westelijke water, dit was ook de laatste activiteit. De aantallen Pp namen het laatste uur af, al werd er steeds teruggekeerd door enkele dieren.
2	3-6-2021	21:30	23:55	SH	21	21	1-2	droog	22:22	23:53	Geen verblijfplaatsen vastgesteld in projectpanden. Eerste vleermuis (Pp) kwam van achter het Oostelijk gelegen pand het gebied binnen. Om 22:28 tikte deze Pp kort de muur aan de westkant van het westelijk gelegen pand. Tot het einde van de ronde foerageeractiviteit van 1 Pp (waarschijnlijk dezelfde) langs de sloot zuidelijk van het projectgebied. Om 22:33 vlogen 2 kleinere vleermuizen achter elkaar aan van Noord naar Zuid tussen de projectpanden door en verlieten het gebied. Niet zeker van 2 Pp of 2 Pn omdat de eerdergenoemde Pp er doorheen vloog.
2	12-7-2021	21:55	00:00	EL	22	21	0-2	droog	22:13	23:59	Geen verblijfplaatsen aangetroffen. Vroeg in de ronde veel activiteit bij noordelijke kopgevel van het westelijke gebouw, activiteit waarschijnlijk afkomstig van kraamverblijf aan andere zijde van gebouw, gedurende de ronde daar ook regelmatig passerende Pp's
2	13-7-2021	03:35	05:35	EL	18	20	1	droog	03:33	05:17	Geen nieuwe verblijfplaatsen aangetroffen. Voorlangs gevel, van oostelijke gebouw regelmatig een Pp langs gevel foeragerend. Ook bij het water is foerageeractiviteit van >2Pp. Weer activiteit bij het kraamverblijf in deelgebied 1, hier zwermde +- 15 pp, tevens zwermactiviteit

											van 1 Pp bij eerder vastgesteld zomerverblijf. In deelgebied 2 geen verblijfplaatsen aangetroffen. De laatste Pp vloog richting zuid het plangebied uit.
3	7-6-2021	21:41	23:58	SS	20	17	2	droog	22:28	23:52	Verblijfplaats Pp aangetroffen in projectgebied. Vanuit het noordelijk uiteinde van de oostelijke gevel vloog om 22:28 een Pp uit in zuidoostelijke richting. Door de aanwezige verlichting, veel stootvoegen en aanwezigheid van een raam (met ook mogelijkheden) was het lastig om de exacte plek te definiëren. Het aantal vleermuizen rond het projectgebouw was laag en als ik een vleermuis waarnam was het er ook steeds één. Ik veronderstel dat dit dezelfde is. Hij foerageerde veel op ongeveer 3m hoogte, bij de ramen en rond de bomen/lampen tussen Hoofdweg 256 en 258. Op het braakliggende terrein ten zuiden van de Hoofdweg 260 en het kanaal in het zuiden werd heel sporadisch activiteit waargenomen. Wel activiteit Pp boven water ten westen van Hoofdweg 256.
3	8-7-2021	21:55	00:00	EL	20	19	1	droog	22:23	23:40	Geen verblijfplaatsen aangetroffen. Eerste 2 pp kwamen vanuit het oosten van buiten het deelgebied en bleven een tijd foerageren boven de ruige vegetatie achter de woning 260. Foerageeractiviteit van ten minste 1 pp bui het water ten zuiden van deelgebied. Daarnaast weinig activiteit binnen deelgebied.
3	14-7-2021	03:38	05:38	SS	17	19	3	droog	03:42	05:28	Geen verblijfplaatsen aangetroffen, ondanks eerder vermoeden. De aantallen vleermuizen waren laag en bestonden enkel door zuidelijk vliegende Pp, die noordelijk om de hoek aankwamen vliegen, langs de gevel vlogen en dan even het ruige gedeelte oostelijk onder deelgebied 4 aandeden. Uiteindelijk vlogen ze over het water zuidelijk naar het westen waar tot vrij laat in de ochtend nog gefoerageerd werd en de vleermuizen hoog invlogen (het eerder aangetroffen kraamverblijf) een laatste Pp vloog om 05:28 in, in een stootvoeg, maar een andere dan eerder werd geconstateerd. Het is duidelijk dat het meest westelijke gebouw (deelgebied 1) de meeste vleermuizen verblijven.
4	16-6-2021	22:00	00:05	EL	23	23	1-2	droog	22:20	?	Eerste Pp kwam vanaf de oostgevel van woning aangevlogen, vloog enkele rondjes om de woning om vervolgens in zuidelijke richting te vertrekken. Gedurende de avond werd af en toe gefoerageerd, voornamelijk aan de zuidzijde van de woning door 1, soms 2, Pp.
4	17-6-2021	03:20	05:20	EL	23	23	1-2	droog	03:23	04:40	Aanzienlijk minder activiteit dan tijdens de avondronde. Naast enkele malen een passerende Pp, 2 keer een Es en één keer een Pn geen foerageeractiviteit. Om 4:40 een Pp die enkele rondjes rondom de woning vloog, maar geen verblijfplaatsen aangetroffen. Gezien dit de tweede ronde is waarbij de Pp structureel om de woning vliegt is hier mogelijk een zomerverblijf aan de oostgevel. Mogelijkheden hier zijn de overstekken, houten dakgootbakken en luiken. In de late ochtend ook een egeltje op de oprit waargenomen.
4	7-7-2021	21:50	00:00	RJS	20	19	2	droog	22:25	?	Eerste Pp kwam vanuit het noordwesten en vloog vervolgens enkele malen om de woning heen. Geen verblijfplaatsen vast kunnen stellen. 2 Pp foeragerend ten zuiden van de woning en één die van west naar oost overvloog. Verder erg rustig de gehele avond.
1) EL: E.E. Loonen / RJS: R.J. Stoffer BASc / SH: S. Hendriks / SS: S. Schimmel MSc 2) Es= Eptesicus serotinus, laatvlieger / Md = Myotis daubentonii, watervleermuis / Nn = Nyctalus noctula, rosse vleermuis / Pa = Plecotus auritus, gewone grootvleermuis / Pn = Pipistrellus nathusii, ruige dwergvleermuis / Pp = Pipistrellus pipistrellus, gewone dwergvleermuis											

Inventarisaties paar- en winterverblijfplaatsen vleermuizen

Deelgebieden	Datum	Begintijd	Eindtijd	Ecoloog ¹⁾	Temp begin (°C)	Temp eind (°C)	Wind (Bft)	Neerslag	Eerste Vleermuis	Laatste Vleermuis	Constateringen ²⁾
1, 2 en 3	18-8-2021	23:15	02:15	EL	20	20	0-1	droog	23:18	02:13	Binnen plangebied tenminste 2 territoria van Pp en 1 van Pn. 1 bevindt zich langs de west en zuidgevel van het oostelijke gebouw, en 1 rondom het westelijke gebouw. De Pp die voornamelijk rondom het oostelijke gebouw vliegt maakt ook uitstapjes naar het zuidelijk deel van het andere gebouw. De baltsverblijfplaats Pn bevindt zich op de oostelijke gevel van het oostelijke gebouw ter hoogte van het trappenhuis, exacte locatie viel niet te bepalen. Baltsvluchten waren tegen de half bewolkte hemel goed zichtbaar, daarnaast ook gebruik gemaakt van warmtebeeldcamera.
1, 2 en 3	8-9-2021	23:10	02:10	EL	19		0-1	droog	23:12	02:09	2 nieuwe paarverblijfplaatsen Pn, opvallend was dat deze een groot deel van de ronde al baltsend rondvlogen. De een bevindt zich op de oostelijke kant van het westelijk gebouw, locatie exact kunnen bepalen m.b.v. warmtebeeldcamera. De ander bevindt zich op de westelijke gevel van het oostelijke gebouw, deze was maar kort aanwezig en een precieze locatie kon dan ook niet worden bepaald. Ook zijn de twee baltsende Pp's uit vorige ronde weer aanwezig, deze keer ligt voor beide het zwaartepunt op de oostelijke gevels. De pp bij het oostelijke gebouw ook regelmatig gevel aantikkend op verschillende plaatsen. Daarnaast af en toe passerende Pp en Pn en 1 maal Es. Ook overvliegende Nn. Tussen oostelijke gebouw en de woning een egel met kleurafwijking.
4	25-8-2021	22:08	00:08	SH	18	17	2	droog	22:15	00:01	Geen paarverblijf of balts waargenomen rondom de projectwoning. Gedurende de ronde slechts 1x kort een Pp langs de voorgevel van de woning zien vliegen richting het westen. Aan de overzijde van de Hoofdweg foerageert een Pp langs de bomenrij t/m het kruispunt. Ten westen, in het aangrenzende deelgebied (Hoofdweg 256 -260 1,3) is een paarverblijf van een Pp vastgesteld. Het dier tikte regelmatig de voorgevel van het oostelijke complex en gebruikte de parkeerplaats tussen de complexen in om te baltsen. Nog iets verder richting het westen foerageren 2 Pp boven de vijver dat tussen bedrijfsgebouwen ligt. Ook een baltsterritorium van 1 Pp ten zuiden van het deelgebied aan de tuinzijde van Dr. J.J.P Oudsingel 2 t/m 6.
4	15-9-2021	21:15	23:15	SH	18	15	2-3	droog	21:16	23:10	Geen paarverblijf in de projectwoning. Geen vleermuis activiteit rondom de woning op 3 keer een foeragerende Pp aan de noordzijde van het huis na. Deze Pp is meer georiënteerd op de overkant van de Hoofdweg. In het deelgebied ten westen is een baltsterritorium van 1 Pp aangetroffen langs de zuid- en westelijke gevel van het oostelijke complex. Op dezelfde locatie een egel aangetroffen.
1) EL: E.E. Loonen / SH: S. Hendriks 2) Es= Eptesicus serotinus, laatvlieger / Md = Myotis daubentonii, watervleermuis / Nn = Nyctalus noctula, rosse vleermuis / Pa = Plecotus auritus, gewone grootvleermuis / Pn = Pipistrellus nathusii, ruige dwergvleermuis / Pp = Pipistrellus pipistrellus, gewone dwergvleermuis											

Inventarisaties verblijfplaatsen huismus

Deelgebied	Datum	Begintijd	Eindtijd	Ecoloog ¹⁾	Temp begin (°C)	Temp eind (°C)	Wind (Bft)	Neerslag	Constateringen
4	6-4-2021	10:20	11:20	PE	5	5	3	droog	Geen huismussen in het studiegebied waargenomen. Er is wel veel groen in de omliggende tuin aanwezig en er is de mogelijkheid om water te drinken en een zandbad te nemen. Een mogelijke verklaring voor de afwezigheid van de huismussen is de beperkte geschiktheid van de woning. Er zijn geen kantpannen aanwezig en de dakpannen in het dakvlak sluiten goed aan. Indien er een goed afgesloten vogelschroot aanwezig is, is de enige nestmogelijkheid onder de dakpannen langs de kilgoten. Verder naar het zuiden, in de achtertuin van de Dr. J.J.P. Oudsingel nummer 8, zijn wel huismussen waargenomen.
4	20-4-2021	09:00	10:00	PE	14	16	1	droog	Geen huismussen in het studiegebied waargenomen. Wel veel gezang van huismussen verderop vanuit de Dr. J.J.P. Oudsingel / Stuivingastraat. Een snelle scan van dit gebied verderop leverde een nestlocatie op aan de Stuivingastraat 1-3, onder de dakpannen bij de goot, op de grens van de twee woningen. Kijkend naar de daken van de huizen in deze buurt zijn er meerdere potentiële nestlocaties (veel ruimte tussen de dakpannen).
1) PE: P. Engeltjes MSc									

Inventarisaties verblijfplaatsen gierzwaluw

Deelgebied	Datum	Begintijd	Eindtijd	Ecoloog ¹⁾	Temp begin (°C)	Temp eind (°C)	Wind (Bft)	Neerslag	Gemiddeld aantal hoogvliegende gierzwaluwen	Gemiddeld aantal laagvliegende gierzwaluwen	Constateringen
4	3-6-2021	20:30	22:30	SH	21	21	1	droog	2	0	Geen nesten in projectwoning. Om 21:30 passeerden 2 hoogvliegende gierzwaluwen over het gebied, richting het zuiden.
4	16-6-2021	20:30	22:30	EL	25	23	2	droog	0	0	Geen gierzwaluwen in of nabij plangebied. Ook geen hoogvliegers
4	7-7-2021	20:30	22:30	RJS	20	19	2	droog	0	0	Geen gierzwaluwen in of nabij plangebied. Ook geen hoogvliegers
1) EL: E.E. Loonen / RJS: R.J. Stoffer BAsc / SH: S. Hendriks											

3 Adressen met aangetroffen verblijfplaatsen

m1 = mogelijke verblijfplaats; gd = gewone dwergvleermuis; rd = ruige dwergvleermuis

Woonplaats	Adres	Postcode	Kraamverblijf vleermuis	Kraamverblijf vleermuis soort	Zomerverblijf vleermuis	Zomerverblijf vleermuis soort	Paarverblijf vleermuis	Paarverblijf vleermuis soort
Rotterdam	Hoofdweg 256	3067GJ	1	gd	4	gd	3	1 gd, 2 rd
Rotterdam	Hoofdweg 258	3067GJ			m1	gd	1	gd
Rotterdam	Hoofdweg 260	3067GJ			m1	gd		

4 Quickscan

LOO PLAN

voor bos, natuur en landschap

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING

*Hoofdweg 256-260
Rotterdam*

COLOFON

OPDRACHT

Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming Hoofdweg 256-260 in Rotterdam.

OPDRACHTGEVER

Leyten Bouwplanontwikkeling BV
Lloydstraat 210
Postbus 304
3000 AH Rotterdam

OPDRACHTNEMER

LOO PLAN, voor bos, natuur en landschap
Diepesteeg 4
6994 CD De Steeg
tel.: 026 – 351 41 74
info@looplan.nl
www.looplan.nl

Uw kenmerk : -

Ons kenmerk : 2020-100910-1872

Datum : 17 februari 2021

Contactpersoon : dhr. Hans van Lubeck

Contactpersoon : Robert Jan Stoffer

Medewerking van : Jorina Boer
Pim Engeltjes

© Loo Plan B.V. Dit rapport is vervaardigd op verzoek van en hiermee eigendom van de opdrachtgever. Loo Plan is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade voortvloeiende uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Loo Plan. De opdrachtgever vrijwaart Loo Plan voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

BEVINDINGEN

1	INLEIDING	2
1.1	SCOPE	3
1.2	KWALITEITSBORGING	5
2	WERKWIJZE	6
2.1	LITERATUURSTUDIE (SOORTWAARNEMINGEN EN BIOTOOP)	6
2.2	GEBIEDSBESCHERMING	6
2.3	SOORTBESCHERMING	6
3	RESULTATEN	8
3.1	HUIDIGE SITUATIE EN BIOTOOP	8
3.2	GEBIEDSBESCHERMING	9
3.3	SOORTBESCHERMING	9
4	EFFECTBEOORDELING EN CONCLUSIE	13
4.1	GEBIEDSBESCHERMING	13
4.2	SOORTBESCHERMING	13
4.2.1	VLEERMUIZEN, HUISMUS EN GIERZWALUW	13
4.2.2	ALGEMENE BROEDVOGELS	13
4.2.3	ALGEMENE AMFIBIEËN EN ZOOGDIEREN	14

ACHTERGRONDINFORMATIE

BIJLAGEN

1. WETTELIJK KADER ALGEMEEN
2. TOETSINGSCRITERIA QUICKSCAN
3. FOTO'S
4. AERIUSBEREKENINGEN

Bevindingen

Tabel 1 Beknopte conclusie.

Onderdeel	Conclusie	Vervolgactie
Gebiedsbescherming	Externe effecten ten gevolge van de werkzaamheden op het Natuurnetwerk Nederland zijn gezien de afstand (3,7 km) uitgesloten. Negatieve externe effecten van verstoring door geluid, licht, trillingen etc. zijn op voorhand uit te sluiten gezien de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Boezems Kinderdijk (8,7 km). Onderzoek naar stikstofdepositie is al uitgevoerd door Econsultancy (bijlage 4). Hieruit blijkt dat negatieve effecten door stikstofdepositie uitgesloten zijn.	Geen.
Beschermde soorten	In het gebied zijn verschillende beschermde soorten aangetroffen of worden verwacht. Dit zijn: 1. Huismus en gierwaluw (alleen Hoofdweg 260). 2. Vleermuizen.	Nader soortenonderzoek naar verblijfplaatsen van huismus, gierwaluw en vleermuizen bij de gebouwen.
Voorwaarden	Afhankelijk van het tijdstip waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd, moet rekening gehouden worden met broedende vogels. Tijdens de werkzaamheden moet rekening gehouden worden met algemene amfibieën en zoogdieren waaronder de gewone pad, bruine kikker en egel die incidenteel voor kunnen komen.	Geen verstorende werkzaamheden uitvoeren tijdens het broedseizoen (indicatief van maart tot half augustus) of voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelinspectie laten uitvoeren. Rekening houden met de algemene zorgplicht.

1 Inleiding

Leyten Bouwontwikkeling BV is voornemens een pand met 13 verdiepingen te ontwikkelen aan de Hoofdweg 260 in Rotterdam (zie figuur 1). Het voornemen is om de aanwezige woning op het erf te behouden. Daarnaast worden de naastgelegen kantoorpanden aan de Hoofdweg 256 en 258 met twee extra verdiepingen en een verbindende bebouwing uitgebreid.

Veel werkzaamheden zijn vergunningplichtig. Een van de aspecten waarop getoetst moet worden is de soortbescherming (bijlage 1). Deze toetsing moet inzicht geven op de vraag of de geplande werkzaamheden uitvoerbaar zijn in het licht van deze wetgeving, en heeft de vorm van een quickscan. De aard van de werkzaamheden (en kennis hiervan) is hierbij essentieel.

Mogelijke effecten die op kunnen treden zijn:

- Verstoring door aanwezigheid van mensen en (groot) materieel.
- Verstoring door geluid, licht en trillingen.
- Tijdelijk ongeschikt worden van leefgebied (door aanleg werkstroken, materiaalopslag e.d.).
- Doden of verwonden van individuen van een populatie.
- Verdwijnen van nestgelegenheid.
- Verlies van leefgebied (verblijfplaatsen, foerageergebied en essentiële verbindingzones) door verandering van grondgebruik.

In de nu voorliggende rapportage zijn de resultaten van de uitgevoerde quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming opgenomen. Op basis van een bureaustudie en twee veldbezoeken door een ecooloog is de (kans op) aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten onderzocht. Aan de hand van de resultaten van de quickscan wordt getoetst welke effecten de geplande werkzaamheden op de beschermde soorten kunnen hebben.

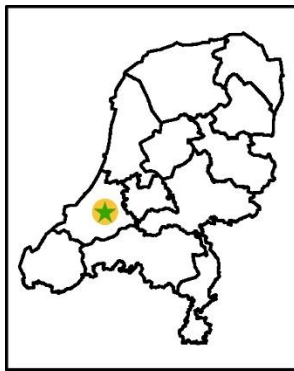
Wanneer er geen beschermde soorten aanwezig zijn (of verwacht worden), kan het project zonder aanvullende maatregelen doorgang vinden. Als het op basis van de quickscan aannemelijk is dat er beschermde soorten aanwezig kunnen zijn én dat de voorgenomen werkzaamheden deze zouden kunnen beïnvloeden, zijn er vervolgstappen nodig.

In tabel 1 is de conclusie beknopt weergegeven. Achtergronden en details zijn opgenomen in de bijlagen.

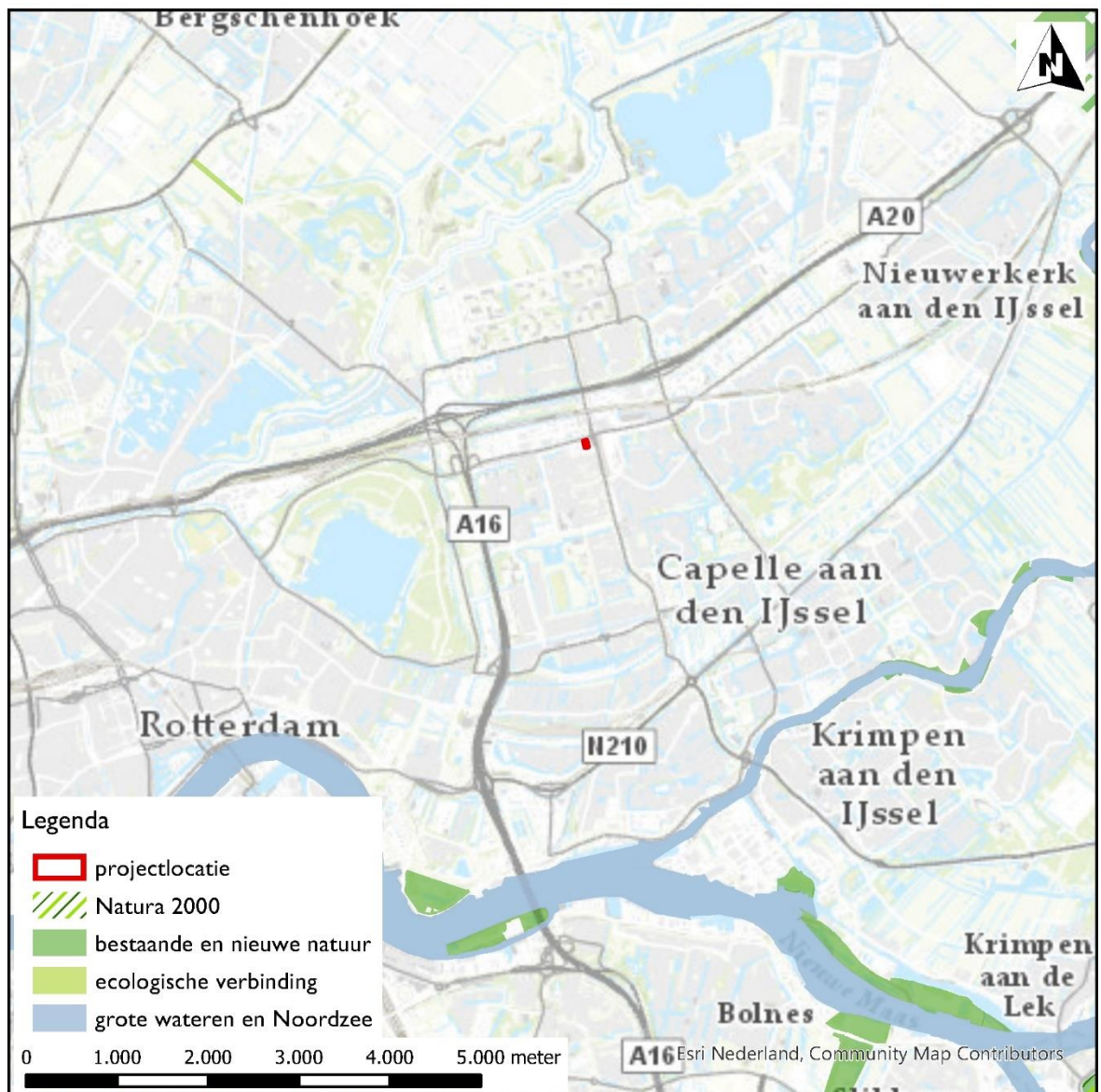
1.1 Scope

De quickscan Wet natuurbescherming moet antwoord geven op de onderstaande vragen.

- Wat is de kans op aanwezigheid van beschermde flora en fauna?
- Welke vervolgstappen (nader onderzoek) dienen genomen te worden om de aanwezigheid van de beschermde flora en fauna vast te stellen?
- Welke effecten heeft het initiatief op de (potentieel) aanwezige beschermde flora en fauna?
- Is een ontheffing op het soortbeschermingsdeel vanuit de Wet natuurbescherming noodzakelijk, of kunnen negatieve effecten ondervangen worden door het werken met goedgekeurde gedragscodes?
- Zijn er negatieve effecten in het kader van gebiedsbescherming (Natuurnetwerk Nederland (NNN)), Natura 2000-gebieden) te verwachten bij dit initiatief?

Opdrachtgever	Leyten Bouwplanontwikkeling BV
Onderzoekslocatie	Hoofdweg 256-260
Plaats	Rotterdam
Voorgenomen activiteit	Nieuwbouw, gedeeltelijke sloop
Bijzonderheden	-

Figuur 1 Ligging onderzoeksgebied in de regio en ten opzichte van beschermde natuurgebieden.

1.2 Kwaliteitsborging

Loo Plan is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Quickscans worden uitgevoerd door ecologen en getoetst door een ervaren eco­loog. Een quickscan is niet aan een bepaald seizoen gebonden en kan gedurende het gehele jaar plaatsvinden. Door te letten op habitatkenmerken en abiotische condities kan, ook voor soorten die op dat moment niet aanwezig zijn doordat zij bijvoorbeeld nachtactief zijn of zich in hun winterhabitat bevinden, worden vastgesteld of het plangebied een potentiële functie heeft. Voor een quickscan geldt geen vaste werkwijze; bij het onderzoek wordt, waar mogelijk, aangesloten op de geldende protocollen en Kennisdocumenten.

De bij het onderzoek betrokken personen (tabel 2) zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen verrichte werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Loo Plan. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Loo Plan is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Tabel 2 Bij onderzoek betrokken personen.

Datum quickscan	4 november 2020	5 februari 2021
Studieobject	Hoofdweg 260	Hoofdweg 256-258
Ecoloog	J. Boer MSc	P. Engeltjes MSc
Opleiding	Biologie Umeå University Zweden, specialisatie ecologie	Biologie, Wageningen University, specialisatie Marine Biology
Functie	Junior medewerker ecologie Brede ecologische kennis	Junior medewerker ecologie Brede ecologische kennis
Interne collegiale toetsing rapportage	16 februari 2021 R.J. Stoffer BASc Projectleider ecologie	

2 Werkwijze

2.1 Literatuurstudie (soortwaarnemingen en biotoop)

De mogelijkheden voor beschermde soorten lopen per locatie en per aanwezig biotoop sterk uiteen. Specifieke kennis van de beschermde soorten en hun habitateisen is daarom essentieel. Tijdens een quickscan wordt de geschiktheid van een plangebied zowel vanuit de biotoop als vanuit de beschermde soort beoordeeld op basis van beschikbare literatuur en kaartmateriaal. De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) wordt geraadpleegd om een beeld te krijgen van de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in de directe omgeving van het plangebied (lit. 4).

2.2 Gebiedsbescherming

De bescherming van Natura 2000-gebieden valt onder de Wet natuurbescherming. Met betrekking tot de Natura 2000-gebieden zijn de wettelijke verplichtingen om te voldoen aan de instandhoudingsdoelstellingen voor habitatten en soorten beschreven in de Natura 2000-beheerplannen. Via de Nota Ruimte is het toetsingskader voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS) geregeld.

De ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van de Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland is in figuur 1 weergegeven. Er wordt een inschatting gemaakt of de voorgenomen ingreep mogelijk een negatief effect kan hebben op de beschermde natuurwaarden. Voor deze bepaling wordt de effectenindicator geraadpleegd (lit. 3)

In of nabij de Natura 2000-gebieden wordt gekeken of er mogelijk effecten te verwachten zijn en dus de noodzaak voor een 'voortoets' bestaat.

Voor de gronden in of nabij het Natuurnetwerk Nederland Zuid-Holland wordt beoordeeld of de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken. Voor plannen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland dient het 'nee, tenzij ...'-toetsingskader doorlopen te worden.

2.3 Soortbescherming

Omgang met artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming wordt tijdens een quickscan inzichtelijk gemaakt. Het gaat hierbij om:

1. Soorten van de Vogelrichtlijn. Artikel 3.1.
2. Soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn. Artikel 3.5.
3. Overige beschermde soorten. Artikel 3.10

Op basis van twee veldbezoeken door een ecooloog is de (kans op) aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten onderzocht. Dit gebeurt aan de hand van de terreingesteldheid, een brede ecologische kennis en bekende literatuurgegevens. In bijlage 2 zijn de belangrijkste toetsingscriteria opgenomen waarop de geschiktheid van het terrein wordt beoordeeld. Gebouwen worden aan de buitenzijde en indien nodig van binnen beoordeeld op hun geschiktheid.

In het veld wordt ook gekeken naar de samenhang van het project met de omgeving. Zo wordt bepaald of de betreffende locatie onderdeel van een groter (landschappelijk) geheel is, of dat het geïsoleerd ligt, bijvoorbeeld een klein bosje in een intensief agrarische omgeving. Dit kan van betekenis zijn voor de waardetoekening van het onderzoeksgebied voor eventueel aanwezige beschermde soorten. Binnen de opdracht wordt niet onderzocht of er andere initiatieven in de omgeving spelen en wordt niet getoetst op cumulatieve effecten.

3 Resultaten

3.1 Huidige situatie en biotoop

Het plangebied bevindt zich in de naoorlogse wijk Het Lage Land in Rotterdam. Op de locatie van Hoofdweg 260 is een woning aanwezig met een tuin, houten schuur en een bijbehorend klein weiland ten zuiden en ten westen van de woning. Op de locatie van Hoofdweg 256 en 258 zijn twee grote kantoorgebouwen aanwezig. Tussen de twee kantoorgebouwen in ligt een grote parkeerplaats met een transformatorhuisje. Om de kantoorgebouwen heen ligt een gazon met beukenhagen en enkele bomen. Beide locaties grenzen aan water wat onderdeel uitmaakt van de watergang ten zuiden van het studiegebied.

Het studiegebied bevindt zich direct naast een autoweg. De omgeving bestaat vooral uit hoogbouw met aan de zuidzijde enkele laagbouwwoningen. Er is groen aanwezig in de omgeving in de vorm van bomen, en enkele tuintjes.

Tabel 3 Huidige situatie.

Algemeen	Gebouwen en tuin en gazon
Voorgenomen activiteit	Nieuwbouw en gedeeltelijke sloop woning
Omgeving	Stedelijk bebouwde omgeving
Bijzonderheden	-

De woning op Hoofdweg 260 heeft een schuin pannendak en een dakoverstek. De stenen waaruit de muur is opgebouwd liggen overdwars, waardoor het aannemelijk is dat er geen spouwmuur aanwezig is. Ook zijn er geen open stootvoegen aanwezig. Het schuurtje op het erf bestaat uit hout.

De kantoorgebouwen op Hoofdweg 256 en 258 bevatten een spouwmuur. Deze spouwmuur is toegankelijk door de aanwezige open stootvoegen en, op verschillende locaties, door de dilatatievoegen in de gevel. Daarnaast zijn er ook veel raamkozijnen waar ruimte langs aanwezig is, waardoor de spouwmuur te bereiken is. Hoewel de boeidelen aan de gebouwen over het algemeen goed zijn afgesloten zijn er op verschillende locaties kleine openingen aanwezig waardoor de ruimte achter de boeidelen bereikbaar is. De kantoorgebouwen zijn niet pangedekt.

In de tuin is een sloot aanwezig die deels dichtgegroeid is met riet. Er zijn loofbomen, o.a. enkele appelbomen, en struiken zoals liguster aanwezig in de tuin. De watergang aan de zuidelijke zijde van het studiegebied is langs de oevers licht begroeid met riet.

Foto's zijn weergegeven in bijlage 3.

Tabel 4 Aanwezige biotopen.

Biotoop	Aanwezig	Detail	Foto (bijlage 3)
Gebouwen	Ja	Woning: Stenen muur, geen spouw, pannendak met overstek. Houten schuurtje.	1, 2, 3, 4 & 5

		Kantoorgebouwen: Stenen muur, spouwmuur, stootvoegen en dilatatievoegen, boeidelen, plat dak met grind.	9, 10 & 11
Water	Ja	Sloot aan oostzijde van Hoofdweg 260. Watergang langs zuidzijde van het studiegebied (buiten plangebied).	6, 13 & 14
Beplanting houtachtig	Ja	Groen en beplanting in tuinen.	7, 8 & 12
Tuin/erf	Ja	Tuin met enkele bomen en struiken. Weiland.	7, 8 & 12
Agrarisch gebied	Nee		

3.2 Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt op 8,7 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Boezems Kinderdijk. Negatieve effecten van verstoring door bijvoorbeeld trillingen, licht of geluid zijn, gezien de afstand, op voorhand uit te sluiten. Negatieve effecten ten aanzien van stikstofdepositie zijn niet op voorhand uit te sluiten. Hiervoor zijn door Econsultancy Aeriusberekeningen uitgevoerd (lit. 1 en 2, zie ook bijlage 4). Hieruit blijkt dat het projecteffect op het Natura 200-gebied kleiner of gelijk is aan 0,00 mol/ha/jaar. De werkzaamheden zorgen niet voor een significante toename in stikstofdepositie.

Het plangebied ligt op 3,7 km van het dichtstbijzijnde Natuurnetwerk Nederland gebied (natuurtype: grote wateren). Het plangebied bevindt zich niet fysiek in of naast het Natuurnetwerk Nederland waardoor de werkzaamheden geen effecten hebben op de natuurwaarden van dit natuurgebied.

Er worden geen effecten op beschermde natuurgebieden verwacht.

Tabel 5 Afstand projectgebied tot beschermde gebieden.

Beschermde gebieden	Afstand	Effect	Vervolg
Natura 2000-gebied Boezems Kinderdijk	8,7 km	Geen	Geen (Aeriusberekening uitgevoerd, zie bijlage 4)
Natuurnetwerk Nederland	3,7 km	Geen	Geen toetsing aan het betreffende regime.

3.3 Soortbescherming

De resultaten geven een overzicht van de aangetroffen soorten en de mogelijk aanwezige soorten in het gebied. De gegevens zijn zowel gebaseerd op literatuur als waarnemingen tijdens het veldbezoek.

Hieronder wordt per soortgroep enkel gekeken naar soorten die strikt beschermd zijn en niet naar de soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Als een biotoop niet geschikt is, wordt hieronder geen toelichting gegeven. Gedacht kan worden aan: geen water aanwezig in plangebied, dan is het evident dat de biotoop ook ongeschikt is voor vissen. Vanwege de strikte bescherming van alle soorten vleermuizen, en het verschil in handelen tussen nesten en jaarrond beschermde nesten van vogels, zijn deze groepen apart onderscheiden.

PLANTEN

De veldbezoeken hebben buiten de bloeiperiode plaatsgevonden. De vegetatie, met name in het weiland, bestaat deels uit brandnetels, riet en weegbree wat duidt op voedselrijke grond. Op basis hiervan kan worden verwacht dat kritische beschermde plantensoorten zich hier niet gevestigd hebben. Vanuit de NDFF zijn gedurende de laatste 10 jaar ook geen meldingen gemaakt van beschermde plantensoorten in de omgeving. Negatieve effecten ten aanzien van beschermde plantensoorten zijn uitgesloten.

VOGELS ALGEMEEN

In het schuurtje is een oud vogelnest gevonden. Ook in de bomen, struiken en beukenhagen kunnen algemene soorten zoals de merel, winterkoning, roodborstje, kauw, houtduif, vink of de heggemus broeden.

**VOGELS (JAARROND
BESCHERMDE NESTEN)**

De bomen op het terrein zijn gecontroleerd op jaarrond beschermde nesten. Door het ontbreken van het bladerdek was alles goed te overzien. Er zijn geen nesten aangetroffen.

In stedelijk gebied zijn twee gebouwbewonende vogelsoorten te verwachten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn: de huismus en de gierzwaluw. Er zijn enkele kieren en gaten rondom de bedaking van de woning aanwezig (bijlage 3 foto 3). Bovendien is er een pannendak aanwezig waardoor er niet uitgesloten kan worden dat het huis wordt gebruikt als verblijfplaats door huismussen of gierzwaluwen.

De twee kantoorgebouwen zijn ongeschikt voor verblijfplaatsen van de huismus en gierzwaluw. Er ontbreekt een pangedekt dak en de boeidelen sluiten goed aan. De kleine openingen bij de boeidelen zijn te klein om door huismussen of gierzwaluwen gebruikt te worden. De stootvoegen aan de kantoorgebouwen zijn te klein om door huismussen gebruikt te worden. Verblijfplaatsen van de huismus of gierzwaluw bij de kantoorgebouwen worden hiermee uitgesloten.

Beide soorten zijn eerder binnen een straal van 150 meter gemeld binnen de NDFF in de laatste 5 jaar.

ZOOGDIEREN

Er zijn geen gaten gevonden in de woning of de kantoorpanden die groot genoeg zijn voor een gebouwbewonende soort zoals de steenmarter, waardoor een verblijfplaats hier kan worden uitgesloten. Ook de schuur bij de woning en het transformatorhuisje bij het kantoorpand zijn gecontroleerd op sporen. Deze zijn niet aangetroffen. In de wijde omgeving (straal van 2 km) zijn ook geen beschermde zoogdieren gemeld in de laatste 10 jaar (NDFF).

Vrijgestelde soorten zoals de egel en algemene muizensoorten kunnen incidenteel worden aangetroffen. Doordat er slechts enkele struiken of andere schuilplekken aanwezig zijn, de tuin niet verbonden is met enige groen in de omgeving en er een drukke autoweg aanwezig is worden vrijgestelde kleine martersoorten (wezel, hermelijn en bunzing) niet verwacht voor te komen.

VLEERMUIZEN

In steden komen enkele algemene vleermuissoorten voor, waarvan de verblijfplaats beschermd is. Met name de gewone dwergvleermuis komt

veel voor in gebouwen in steden en dorpen en heeft aan weinig ruimte voldoende.

Onder het overstek van de woning is op enkele plekken ruimte voor vleermuizen (bijlage 3, foto 3). Ook van de ruimte onder de loodslabben kunnen vleermuizen gebruik maken, waardoor het niet kan worden uitgesloten dat er zich een verblijf bevindt in de woning. Door het open karakter is het schuurtje ongeschikt bevonden voor vleermuizen.

De kantoorgebouwen zijn geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen door de lege spouwmuur en de verschillende toegangen daartoe. Door de open stootvoegen, dilatatievoegen en ruimte langs de raamkozijnen kunnen de vleermuizen de spouwmuur bereiken (bijlage 3 foto 10 & 11). Daarnaast zijn er kleine openingen bij de boeidelen aanwezig die groot genoeg zijn voor dwergvleermuizen (bijlage 3 foto 11), waardoor ook de ruimte achter de boeidelen toegankelijk is.

Hoewel het transformatorhuisje laag is en daarmee minder geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen, zijn er wel stootvoegen in aanwezig, waardoor een verblijfplaats van vleermuizen niet kan worden uitgesloten.

De bomen in het studiegebied bevatten geen geschikte boomholtes of losse schorsplaten voor verblijfplaatsen van vleermuizen.

VISSEN

In de sloot bij de woning is er vegetatie van voornamelijk riet en kroos aanwezig. De aansluitende, diepere, watergangen die langs de zuid- en westzijden van het studiegebied lopen zijn nagenoeg vrij van vegetatie. Uitgaande van de hoge troebelheid, algengroei en gebrek aan onderwatervegetatie is het water van lage kwaliteit. Dit maakt de aanwezige waterlichamen ongeschikt als biotoop voor de grote modderkruiper. Deze soort heeft namelijk een voorkeur voor ondiepere wateren waarbij vaak weelderige watervegetatie aanwezig is. In de laatste 10 jaar zijn ook geen meldingen in de wijde omgeving (straal van circa 2 km) gemaakt van beschermde vissoorten.

AMFIBIEËN

Tijdens de laatste 10 jaar is slechts één beschermde amfibieënsoort gemeld binnen de NDFF: de Alpenwatersalamander. Het betreft twee meldingen uit 2013 op circa 300 meter in noordelijke richting (Koperpad). Langs de watergangen die langs de zuid- en westzijden van het studiegebied lopen, bevindt zich echter beschoeiing waardoor deze ongeschikt zijn als voortplantingswater voor salamanders. Voor kritische soorten zoals de poelkikker is het water daarbij van te lage kwaliteit. Met name voedselarme, stilstaande en zonnige wateren in bos- en heidegebieden behoren tot de biotoop van de poelkikker. Deze biotopen zijn niet aanwezig in het plangebied, Vrijgestelde soorten zoals de bruine kikker of gewone pad kunnen incidenteel in het water en de tuin voorkomen.

REPTIELEN

De aanwezige watergangen zijn niet geschikt voor de ringslang. Door de beschoeiing zijn er weinig prooien (amfibieën) en de waterkwaliteit is laag. Ook is het plangebied niet verbonden met enig groen in de omgeving en vormen de vele wegen in de omgeving een barrière. Daarbij

zijn er geen ringslangen in de omgeving (straal van 2 km) aangetroffen gedurende de laatste 10 jaar (NDFF).

OVERIGE SOORTEN

Overige beschermde diersoorten worden niet verwacht uitgaande van het aanwezige habitat en gegevens uit de NDFF.

4 Effectbeoordeling en conclusie

4.1 Gebiedsbescherming

De werkzaamheden vinden plaats op 8,7 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Boezems Kinderdijk. Effecten zoals trillingen, licht en geluid zijn op voorhand uitgesloten, maar stikstofdepositie speelt mogelijk een rol. Onderzoek naar de effecten van stikstofdepositie is uitgevoerd door Econsultancy (lit. 1 en 2, zie ook bijlage 4). Hieruit kwam naar voren dat de stikstofuitstoot van de werkzaamheden niet zorgen voor een significante toename in stikstofdepositie. Negatieve effecten van de werkzaamheden op Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten.

Gezien de afstand (3,7 km) zijn negatieve effecten op de natuurwaarden van gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland uitgesloten. Een nader onderzoek naar de mogelijke effecten is niet nodig.

4.2 Soortbescherming

4.2.1 Vleermuizen, huismus en gierzwaluw

De woning op het perceel is door de aanwezigheid van geschikte ruimtes onder de dakpannen en het dakoverstek potentieel geschikt als verblijfplaats voor de huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen. Zowel bij behoud als sloop van de woning is nader onderzoek naar deze soorten benodigd. Het realiseren van een pand met 13 verdiepingen in directe nabijheid van de huidige woning is daarbij een rigoureuze verandering van de directe leefomgeving. Een groot deel van de tuin zal hiermee verdwijnen en verstoring en/of vernieling van potentiële nest- of verblijfplaatsen is niet uit te sluiten.

De kantoorgebouwen zijn o.a. door de toegankelijke spouwmuur geschikt als potentiële verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen. De kantoorgebouwen worden bij de voorgenomen werkzaamheden opgetopt met twee verdiepingen en daarnaast worden ze door nieuwbouw verbonden met elkaar. De huidige parkeerplaats tussen de twee gebouwen wordt hierbij een binnenplaats. Bij de werkzaamheden zal een deel van de spouwmuur, en de toegangen daartoe, verstoord worden. Bij de kantoorgebouwen is nader onderzoek noodzakelijk naar gebouwbewonende vleermuizen. Hieronder valt ook het transformatorhuisje.

4.2.2 Algemene broedvogels

In de bomen, struiken, woning en het schuurtje kunnen algemene vogels broeden. Alle broedende vogels zijn beschermd en tijdens het broedseizoen (indicatief van maart tot half augustus) mogen deze nimmer verstoord of de nesten vernield worden. Door de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kunnen overtredingen in het kader van de Wet natuurbescherming voorkomen worden. Is dit niet mogelijk dient voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcheck door de ecoloog plaats te vinden.

4.2.3 Algemene amfibieën en zoogdieren

Algemene muizensoorten, egels of amfibieën kunnen eventueel aangetroffen worden op het terrein. Hiermee volstaat het volgen van de algemene zorgplicht.

Andere beschermde diersoorten worden niet verwacht voor te komen binnen het plangebied.

Tabel 6 Beoordeling soortbescherming.

Soortgroep	Biotoop geschikt	Beschermde soort aanwezig	Effect op soort
Planten	Nee	Nee	Nee
Vogels - algemeen	Ja	Mogelijk	Nee ¹
Vogels - jaarrond beschermde nesten	Ja	Mogelijk	Mogelijk
Zoogdieren	Minimaal	Nee	Nee
Vleermuizen	Ja	Mogelijk	Mogelijk
Vissen	Nee	Nee	Nee
Amfibieën	Minimaal	Nee	Nee
Reptielen	Nee	Nee	Nee
Overige soorten	Nee	Nee	Nee

¹ Mits werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

ACHTERGRONDINFORMATIE

1. Econsultancy 2 december 2020
Onderzoek stikstofdepositie Hoofdweg 260 te Rotterdam.
Rapportnummer: 14079.001.
2. Econsultancy 16 februari 2021
Onderzoek stikstofdepositie Hoofdweg 256-258 te Rotterdam.
Rapportnummer: 15196.001.
3. <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1>
4. Nationale Databank Flora en Fauna
Geraadpleegd op 9 november 2020
5. Gegevensautoriteit Natuur (GaN) in samenwerking met het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de Zoogdierverseniging Vleermuisprotocol
6. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0
7. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument huismus, *Passer domesticus*, versie 1.0
8. BIJ12, juli 2017, Kennisdocument gierzwaluw, *Apus apus*, versie 1.0
9. Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997
Atlas van de Nederlandse vleermuizen
Onderzoek naar verspreiding en ecologie
KNNV Uitgeverij
10. Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys, 2016
Atlas van de Nederlandse zoogdieren
Natuur van Nederland 12
KNNV Uitgeverij
11. Dietz, C., O. von Helversen en D. Hill, april 2011
Vleermuizen - Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika
Tirion-Natuur

BIJLAGEN

1. Wettelijk kader algemeen

De bescherming van inheemse (van nature in Nederland voorkomende) in het wild levende planten- en diersoorten is vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Deze wet is op 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en de Boswet.

Doelstelling van de Wet natuurbescherming is de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten en dieren te waarborgen.

De wet gaat uit van het 'nee, tenzij ...'-principe. Beschermen staat voorop en ingrijpen is een uitzondering.

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingscategorieën:

- Soorten van de Europese Vogelrichtlijn.
- Soorten van de Europese Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn.
- Nationaal beschermde soorten.

Voor alle soorten in Nederland geldt de zorgplicht.

Toetsing van projecten bij ruimtelijke ingrepen vindt plaats volgens het stroomschema op de volgende pagina.

Een vrijstelling van de ontheffingsplicht (stap 3 in het stroomschema) kan van toepassing zijn mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes zijn geldig in het kader van bestendig beheer en onderhoud dat geen wezenlijke invloed heeft op beschermde soorten.

In het geval van ruimtelijke ingrepen kan voor matig soorten, indien de werkzaamheden niet conform een goedgekeurde gedragscode worden uitgevoerd, een ontheffing aangevraagd worden als de activiteit de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar brengt.

De activiteit dient een in de wet gedefinieerd belang te dienen.

1.3 Stappenplan soortenbescherming

*Stappenplan soortenbescherming
(uit Brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken)*

2. Toetsingscriteria quickscan

Zowel voor beschermde planten als voor beschermde dieren zijn hieronder de belangrijkste toetsingscriteria opgenomen waarop de geschiktheid van het terrein (biotoop) wordt beoordeeld. De lijst is niet uitputtend; dit betekent dat de waarnemer te allen tijde kritisch blijft kijken naar de potenties, omgeving en mogelijkheden van de locatie.

1. Groeiplaatsen van beschermde plantensoorten

- Voedselrijkdom
- Bijzonder biotoop aanwezig (bijvoorbeeld heide, vennen)
- Landgebruik (intensief, erf, tuin, bos)
- Mogelijk dat soort is aangeplant

2. Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten

- Nesten
- Soort biotoop
- Aanwezigheid water
- Voedselrijkdom biotoop
- Landgebruik (extensief, verwaarloosd, erf, tuin)
- Holten, spleten, scheuren in bomen
- Sporen, zowel wissels als uitwerpselen en prooiresten
- Specifieke indicatiesoorten (bijvoorbeeld zoetwatermossel voor bittervoorn)
- Verstoringbronnen in de omgeving (licht, geluid, barrières)
- Geschiktheid gebouwen
 - Gebruik (leegstaand, continue in gebruik, seizoensgebonden)
 - Type dakbedekking (pangedekt, ruimte bij daktrim platte daken etc.)
 - Materiaalgebruik (isolatie, hout, metaal)
 - Bouwwijze (spouwmuur, enkelsteens, open stootvoegen)
 - Onderhoudstoestand (nieuwbouw, verwaarloosd, gerenoveerd)
 - Afwerking/toegankelijkheid (o.a. scheuren / stootvoegen / ventilatieroosters)
 - Aanwezigheid en type zonneschermen
 - Aanwezigheid en onderhoudsstaat van vogelschroot / gootdrains / dakramen / dakkapellen/ kilgoten / loodslabben en dergelijke

Ook andere delen van het leefgebied die onlosmakelijk met het functioneren van de nest-/verblijfplaats verbonden zijn:

- Essentieel foerageergebied
- Vliegroutes/verbindingszones
- Landhabitat van amfibieën

3. Foto's

1 Voorzijde woning.

2 Achterzijde woning

3 Detail dak. Hier is ruimte tussen de muur en het dakoverstek te zien geschikt voor vleermuizen en eventueel huismussen en gierzwaluwen.

4 Het houten schuurtje.

5 Binnenkant houten schuurtje.

6 De grotendeels dichtgegroeide sloot.

7 Het weiland aan de westzijde en het aangrenzende kantoorgebouw Hoofdweg 258.

8 De overgroeide tuin aan de zuidzijde.

9 Kantoorgebouw Hoofdweg 256 met parkeerplaats en transformatorhuisje.

10 Open stootvoegen en ruimte langs het raamkozijn die toegang bieden tot de spouwmuur.

11 Ruimte bij de boeidelen.

12 Begroeiing langs het kantoorpand met o.a. beukenhagen en kleine berkenbomen.

13 Watergang aan de zuidzijde van het studiegebied.

14 Watergang aan de westzijde van het studiegebied.

5 Wettelijk kader algemeen

De bescherming van inheemse (van nature in Nederland voorkomende) in het wild levende planten- en diersoorten is vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Deze wet is op 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en de Boswet.

Doelstelling van de Wet natuurbescherming is de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten en dieren te waarborgen. De wet gaat uit van het 'nee, tenzij ...'-principe. Beschermen staat voorop en ingrijpen is een uitzondering.

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingscategorieën:

- Soorten van de Europese Vogelrichtlijn.
- Soorten van de Europese Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn.
- Nationaal beschermde soorten.

Voor alle soorten in Nederland geldt de zorgplicht.

Toetsing van projecten bij ruimtelijke ingrepen vindt plaats volgens het stroomschema op de volgende pagina.

Een vrijstelling van de ontheffingsplicht (stap 3 in het stroomschema) kan van toepassing zijn mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes zijn geldig in het kader van bestendig beheer en onderhoud dat geen wezenlijke invloed heeft op beschermde soorten.

In het geval van ruimtelijke ingrepen kan voor matig soorten, indien de werkzaamheden niet conform een goedgekeurde gedragscode worden uitgevoerd, een ontheffing aangevraagd worden als de activiteit de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar brengt.

De activiteit dient een in de wet gedefinieerd belang te dienen.

1.3 Stappenplan soortenbescherming

*Stappenplan soortenbescherming
(uit Brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken)*

Diepesteeg 4 6994 CD De Steeg

telefoon 026 3514174

info@looplan.nl

www.looplan.nl

KvK 61001015